

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/25-12/26
URBROJ: 50301-04/12-25-29

Zagreb, 27. lipnja 2025.

Hs**NP*021-03/25-09/32*50-25-5**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB

Primijeno:	27-06-2025
Klasifikacijska oznaka	Org. jst.
021-03/25-09/32	65
Uredbeni broj	Pril. W/
50-25-5	- -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće pučke pravobraniteljice za 2024. godinu – mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-03/25-09/32, URBROJ: 65-25-3, od 2. travnja 2025.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću pučke pravobraniteljice za 2024. godinu daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da primi na znanje Izvješće pučke pravobraniteljice za 2024. godinu, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela pučka pravobraniteljica, aktom od 31. ožujka 2025. i ukazuje na sljedeće:

U poglavlju *I. Uvod*, stranica 6, u vezi navoda o diskriminaciji mladih vezanih uz dostupnost zaštite mentalnog zdravlja, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je zaštita mentalnog zdravlja dostupna, bez diskriminacije, po bilo kojoj osnovi. Mladima kojima je potrebna psihološka pomoć osigurana je i u sustavu zdravstva redovno se pruža kao specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita, bolnička zdravstvena zaštita te u okviru Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo (u daljnjem tekstu: HZJZ).

U odnosu na poglavlje *Bolji propisi, s posebnim osvrtom na e-savjetovanje*, stranica 17, vezano uz tekst koji glasi: „Sveukupan broj komentara u e-Savjetovanju je u padu, pa ih je u 2024. godini bilo čak 6.408 ili 32,15 % manje nego godinu ranije, što može biti rezultat kombinacije više okolnosti. Tako je e-Savjetovanje zbog nadogradnje sustava i integracijom u sustav e-Građani bilo nedostupno tijekom dijela prve polovice 2024. godine. Nadogradnjom je izmijenjeno sučelje koje bi dijelu građana moglo biti nedovoljno jednostavno i praktično za korištenje, što može odvratiti korisnike od sudjelovanja“, Vlada Republike Hrvatske ističe da je manji broj sudionika i komentara u 2024. godini vezan uz činjenicu održavanja parlamentarnih izbora zbog čega je zakonodavna aktivnost u prvoj polovici godine bila smanjena, ali i činjenici da je u 2024. godini portal integriran s Nacionalnim sustavom identifikacije i autentifikacije kao i sustavom e-Ovlaštenja, što je zahtijevalo i određeno vrijeme

za prilagodbu korisnika na novi način prijave i sudjelovanja u sustav e-Savjetovanja. Vlada Republike Hrvatske napominje da, osim jednog dana koji je korišten za tehničku prilagodbu sustava, portal e-Savjetovanja nije bio nedostupan tijekom dijela prve polovice 2024. godine, već je, kao što je gore navedeno, integriran na državnu identifikacijsku infrastrukturu. Vlada Republike Hrvatske ističe kako je novim načinom prijave postignuta puno viša razina sigurnosti za korisnike i u potpunosti je izbjegnuta mogućnost pojave zlouporabe identiteta korisnika portala e-Savjetovanja.

U vezi preporuke 3., stranica 18, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da propiše kriterije za osnivanje radnih skupina za izradu nacarta propisa, općih akata i drugih dokumenata, kao i za odlučivanje o njihovom sastavu*, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako je člankom 23. Uredbe o općim pravilima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 70/19.) propisano da se u tijelima državne uprave mogu osnovati povremena savjetodavna i radna tijela (radne skupine, savjetodavna ili stručna povjerenstva) za izradu nacarta prijedloga zakona, prijedloga uredbi i drugih akata Vlade Republike Hrvatske te prijedloga provedbenih propisa, izradu nacarta strateškog planiranja te za prikupljanje podataka i izradu stručnih podloga, analiza i izvješća o stanju u određenom upravnom području te davanje prijedloga i mišljenja iz djelokruga tijela državne uprave. Navedena savjetodavna i radna tijela osniva čelnik tijela državne uprave odlukom. Vlada Republike Hrvatske će navedenu preporuku uzeti u obzir te je razmotriti kod izrade prijedloga izmjena odnosno dopuna navedene Uredbe.

Vezano za preporuku 7., stranica 19, *Uredu za zakonodavstvo, da se uz odluke Vlade Republike Hrvatske kojima se usvajaju akti strateškog planiranja i provedbeni akti, u Narodnim novinama objavljuju i sami akti strateškog planiranja*, Vlada Republike Hrvatske napominje kako preporuka nije odgovarajuće adresirana iz razloga što navedeni akti strateškog planiranja nisu propis te o njihovoj objavi odlučuje tijelo državne uprave - stručni nositelj.

U odnosu na preporuku 8., stranica 24, kojom se *Državnom izbornom povjerenstvu i Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da prije svakih izbora građane jasno informiraju u kojim slučajevima s osobnim iskaznicama koje posjeduju neće moći pristupiti glasovanju*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se birače prije svakih izbora već obavještava vezano uz ostvarivanje njihovog biračkog prava pa tako i vezano uz mogućnost glasovanja s potvrdom za glasovanje u slučaju da nemaju važeću osobnu iskaznicu. Obavijesti se objavljuju na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije kao i na društvenim mrežama. Primjerice putem linkova:

- <https://mpudt.gov.hr/vijesti-8/potvrde-za-glasovanje-za-drugi-krug-glasovanja-za-predsjednika-republike-hrvatske/29753>
- <https://mpudt.gov.hr/vijesti-8/potvrde-za-glasovanje-za-izbore-za-predsjednika-republike-hrvatske/29735>
- <https://mpudt.gov.hr/vijesti/potvrde-za-glasovanje-za-izbore-za-clanove-u-europski-parlament-iz-republike-hrvatske/28282>
- <https://mpudt.gov.hr/izbori-2024/izbori-clanova-u-europski-parlament-iz-republike-hrvatske-2024/obavijest-biracima-s-nevazecom-osobnom-iskaznicom/28258>
- <https://mpudt.gov.hr/vijesti/potvrde-za-glasovanje-za-izbore-za-zastupnike-u-hrvatski-sabor-27987/27987>
- <https://mpudt.gov.hr/arhiva/istaknute-teme-arhiva/lokalni-izbori-2021/potvrde-za-glasovanje-za-dopunske-izbore/25579> itd.

Vezano za poglavlje 2.2. *Izbori u 2024. godini, Neki izazovi*, stranica 29, u kojem se navodi kako je Republika Hrvatska dužna uskladiti svoje zakonodavstvo s pravilima i preporukama Akcijskog plana za europsku demokraciju Vlada Republike Hrvatske naglašava da je Zakonom o elektroničkim medijima („Narodne novine“, br. 111/21. i 114/22.) dodatno ojačano poticanje razvoja medijske pismenosti. Jednako tako i Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji („Narodne novine“, br. 137/10., 76/12., 78/16., 46/17., 73/17. – ispravak, 94/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 114/22., 20/23. – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske i 18/24. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) propisana je obveza poticanja medijske pismenosti. Vlada Republike Hrvatske skreće dodatnu pažnju kako Agencija za elektroničke medije kontinuirano radi na promociji medijske pismenosti, organizira Dane medijske pismenosti te putem javnih poziva sufinancira programe medijske pismenosti.

U poglavlju 2.2. *Izbori u 2024. godini, Neki izazovi*, stranica 30, navodi se da je OEES ODIHR u izvješću o parlamentarnim izborima naveo da je većina ranijih preporuka dana Republici Hrvatskoj ostala neispunjena, među ostalim i ona o dekriminalizaciji klevete. Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Kaznenim zakonom („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. - ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24. - u daljnjem tekstu: KZ) propisano u Glavi XV. Kaznena djela protiv časti i ugleda, kazneno djelo klevete (članak 149.). Ovo kazneno djelo čini tko pred drugim za nekoga iznese ili pronese neistinitu činjeničnu tvrdnju koja može škoditi njegovoj časti ili ugledu, znajući da je neistinita. Za ovo kazneno djelo nije propisana zatvorska kazna, već je propisana isključivo novčana kazna (do tristo šezdeset dnevnih iznosa, odnosno do petsto dnevnih iznosa u slučaju počinjenja djela putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba). Propisivanje isključivo novčane kazne za kazneno djelo predstavlja izuzetak u kaznenom zakonodavstvu, čime se ovo kazneno djelo, po svojoj težini, približava prekršajima. Predmetno se kazneno djelo smatra najtežim kaznenim djelom protiv časti i ugleda. Kažnjivi opseg ove inkriminacije isključivo se odnosi na iznošenje ili pronosanje neistinitih činjeničnih tvrdnji, a počinitelj je svjestan te činjenice. To znači da se na subjektivnoj strani počinitelja traži da je *tempore criminis* znao za neistinitost činjenične tvrdnje koju je iznosio ili prenosio, odnosno da je počinitelj svjestan da su činjenične tvrdnje koje je iznosio ili prenosio neistinite. Stoga se ovo kazneno djelo može počinuti isključivo s izravnom namjerom kao oblikom krivnje. U kaznenim postupcima za ovo kazneno djelo na tužitelju je teret dokaza da se radi o iznesenoj ili pronesenoj neistinitoj činjeničnoj tvrdnji i da je počinitelj u trenutku iznošenja ili pronosanja činjenične tvrdnje bio svjestan njene neistinitosti.

Kazneno djelo klevete progoni se isključivo po privatnoj tužbi (članak 150. stavak 1. KZ-a), a ovlaštena fizička ili pravna osoba može podnijeti privatnu tužbu u roku od tri mjeseca od kada je saznala za kazneno djelo i počinitelja (članak 61. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 126/19. – Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 130/20. – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 80/22. i 36/24. - daljnjem tekstu: ZKP), u protivnom, gubi pravo za podnošenje privatne tužbe. Glava XXV. (članci 520. do 539.) ZKP-a propisuje posebnosti kaznenog postupka pokrenutog po privatnoj tužbi i predviđa osnovu za rani odbačaj privatne tužbe. U postupku po privatnoj tužbi primjenjuju se odredbe Glave XXV. ZKP-a, a ako njima nije drukčije propisano, primjenjuju se ostale odredbe ZKP-a (članak 520. ZKP-a). Člankom 525. ZKP-a propisano je da će sudac pojedinac, kada primi privatnu tužbu, prethodno ispitati, između ostalog, određene okolnosti propisane člankom 355. stavkom 1. točkama 1. do 4. ZKP-

a (je li djelo koje je predmet optužbe kazneno djelo, postoje li okolnosti koje isključuju okrivljenikovu krivnju, postoje li okolnosti koje isključuju kazneni progon te postoji li dovoljno dokaza da je okrivljenik osnovano sumnjiv za djelo koje je predmet optužbe, odnosno je li proturječje između prikupljenih dokaza očito takvo da bi na raspravi izricanje osuđujuće presude bilo nemoguće). Iz odredbe članka 520. ZKP-a, u vezi članka 355. stavka 2. ZKP-a, razvidno je kako je temeljem prethodnog ispitivanja navedenih okolnosti sudac pojedinac ovlašten odbaciti privatnu tužbu.

Nadalje, sukladno članku 527. ZKP-a, ako na području suda djeluju mirovna vijeća i obje stranke imaju prebivalište na tom području, sud može stranke uputiti tim vijećima radi pokušaja mirenja. U tom slučaju sud će odrediti rok u kojem će se pokušati mirenje i zastat će s postupkom, a nakon isteka tog roka ili ako mirenje ne uspije, postupak će se nastaviti. Po isteku predmetnog roka, sudac pojedinac može u roku od mjesec dana zakazati ročište radi prethodnog razjašnjenja stvari na koje će pozvati privatnog tužitelja i okrivljenika. Na tom ročištu privatni tužitelj može izjaviti da odustaje od progona, izmiriti se s okrivljenikom, odnosno prihvatiti ispriku okrivljenika, u kojim slučajevima će sud odbaciti privatnu tužbu.

Vezano za preporuku 15., stranica 34, *Ministarstvu zdravstva, da izmijeni Pravilnik o načinu pregleda umrlih te utvrđivanju vremena i uzroka smrti*, Vlada Republike Hrvatske napominje da je Nacrt novog Pravilnika o načinu pregleda umrlih te utvrđivanja vremena i uzroka smrti u postupku završne obrade.

U poglavlju 2.3.1. *Zdravstvena zaštita*, stranica 34, u vezi navoda o mrtvozorničkoj službi Vlada Republike Hrvatske ističe kako Ministarstvo zdravstva nije zaprimilo informacije koje bi potvrdile navod o nedostupnosti mrtvozorničke službe. Nadalje, vezano uz navod da neke županije ukazuju da se teško pronalaze zainteresirani liječnici za mrtvozorničku službu, Vlada Republike Hrvatske napominje da sukladno odredbi članka 6. Pravilnika o načinu pregleda umrlih te utvrđivanju vremena i uzroka smrti („Narodne novine“, br. 46/11., 6/13. i 63/14.) iznimno, u slučaju nemogućnosti određivanja potrebnog broja doktora medicine iz članka 5. stavka 1. podstavka a) navedenoga Pravilnika, zdravstveni radnici koji nisu doktori medicine mogu obavljati pregled umrle osobe te utvrđivati vrijeme i uzrok smrti, na prijedlog predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave i uz suglasnost Ministarstva zdravstva.

U odnosu na poglavlje 2.3.2. *Zdravstveno osiguranje, Ostale poteškoće u ostvarivanju prava iz zdravstvenog osiguranja*, stranica 38, a vezano za navod: „HZZO nam je dostavio informaciju da ne raspolaže s podacima o duljini lista čekanja, koje nam je do sada redovno dostavljao, s pojašnjenjem da sada MZ aktivno upravlja listama čekanja te vrši kontinuiranu analizu broja dana čekanja u odnosu na ukupan broj narudžbi u sustavu.“, Vlada Republike Hrvatske ističe kako navedeno ne odražava točno stanje s obzirom na dano pojašnjenje Ministarstva zdravstva dopisom upućenim pučkoj pravobraniteljici, od 22. travnja 2025. Slijedom navedenoga, kako bi se osigurala održivost indikatora, donesena je Odluka o osnivanju Radnog tijela s ciljem uspostave sustava praćenja listi čekanja, što uključuje praćenje dinamike i realizacije naručenih termina kod ugovornih subjekata Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO) kao i koordinaciju uspostave i izrade informatičke podloge za uvođenje kontrolnog mehanizma nad procesom upućivanja osiguranih osoba HZZO-a na daljnje liječenje ili dijagnostičke postupke.

Informacijski sustav „e-Liste čekanja, e-Naručivanje, e-Prioritetno naručivanje, Središnji kalendar za praćenje ugovorenih kapaciteta i Središnji kalendar za praćenje slobodnih termina“ u sklopu je projekta migracije središnjeg dijela sustava CEZIH migriran u Centar dijeljenih usluga. Postupak nabave migracije provodio je HZZO. Izvještajni dio navedenog sustava omogućuje kontinuiranu analizu podataka o otvorenim terminima i narudžbama, po raznim parametrima i metrikama, pristup mu imaju oba adresata, Ministarstvo zdravstva i HZZO.

Također, u istom poglavlju, stranica 38, vezano za navod: *„Iako je za sve pretrage koje pratimo vrijeme čekanja kraće od 270 dana, ono je i dalje dugo te i dalje nemamo pojašnjenje MZ-a kako je određen broj od 270 dana te hoće li se ovaj indikator modificirati.“*, Vlada Republike Hrvatske pojašnjava, a sve temeljem dopisa Ministarstva zdravstva upućenog pučkoj pravobraniteljici, da je konkretan iskorak u području upravljanja listama čekanja izrađena i implementirana Taksonomija (pojmovnik) i Metodologija za smanjenje lista čekanja na dijagnostičke postupke, a što predstavlja temelj unošenja održivih promjena u organizaciju rada zdravstvenih ustanova, prilagodbe aktualnim potrebama pacijenata i optimalnog korištenja materijalnih i ljudskih potencijala. Dokumentacija vezana za postizanje indikatora sadrži analize i opise izvorišnih i ciljanih vrijednosti te ključne etape poduzetih aktivnosti.

Nadalje, u istom poglavlju, stranica 39, vezano za pritužbe na točnost javno dostupnih podataka o raspoloživosti termina i broju dana čekanja, Vlada Republike Hrvatske ponavlja pojašnjenje iz dopisa Ministarstva zdravstva, od 22. travnja 2025., kako su zdravstvene ustanove obavezne voditi jedinstvenu listu naručenih osiguranih osoba i omogućiti Centralnom sustavu eListe čekanja prikupljanje podataka o slobodnim terminima i sve detalje o narudžbama. Slobodan termin je mogući datum naručivanja za određeni postupak. Popunjeni slobodni termin (upisana narudžba) automatski se premješta na Listu čekanja. Narudžbe su kategorizirane kao prioritetne, redovne, narudžbe onkoloških pacijenata ili narudžbe onkološki suspektne pacijenata. Prioritetna narudžba namijenjena je pacijentima kojima je potrebno trenutno liječenje (dijagnoza i liječenje) za stanja koja ne dopuštaju odlaganje ili čekanje. Iako ta stanja i te bolesti nisu hitni, ipak zahtijevaju brzu pozornost i liječenje. Prioritetno naručivanje uključuje parametar kojim se naznačuje da je riječ o pacijentu za kojeg se traži prioritetni termin. Narudžba za onkološke pacijente ili onkološki suspektne pacijente je narudžba za pregled i dijagnostičke usluge u bolnicama sa zakazanim terminom u roku od sedam dana. Obuhvaćena je uputnicom vrste C1 sa šiframa narudžbe „O“ za onkološke pacijente i „OS“ za onkološki suspektne pacijente koja se odnosi na sijela raka kao što su dojke, prostata, pluća, probavni sustav i koža. Narudžba na listi čekanja je narudžba koja ne sadrži pokazatelje koji označavaju medicinsku nužnost, preferencije pacijenta i/ili potrebe za kontrolnim pregledom u odnosu na neusklađenost sa zahtjevima neravnoteže ponude/potražnje.

Zdravstvene ustanove dužne su pružati zdravstvene usluge ugovorene s HZZO-om neprekidno tijekom cijele godine te su dužne voditi brigu o vidljivosti i dostupnosti termina kao i točnosti podataka o terminima koje šalju na sustav. Upravo s ciljem ažurnog prikaza termina napravljene su dorade navedenoga sustava. Otvoreni termini u bolnici vidljivi su sustavu, a time i primarnoj zdravstvenoj zaštiti i javnosti putem web stranice, u roku od dva sata od ažuriranja u bolničkom informacijskom sustavu. Prilikom naručivanja pacijenta, bez obzira da li je zahtjev za naručivanjem stigao od pacijenta osobno u zdravstvenoj ustanovi, telefonski, putem fax-a, putem e-maila, Portala zdravlja ili se radi o narudžbi temeljem interne uputnice, bolnički sustav naručivanja u realnom vremenu razmjenjuje informacije s centralnim sustavom koji sukladno definiranim poslovnim pravilima dozvoljava ili ne naručivanje

pacijenta. Ustanove su upoznate da se podaci o prvim slobodnim terminima koje šalju na sustav eListi čekanja prosljeđuju na web stranice eListe narudžbi te da se prvi slobodni termini za redovne narudžbe ne odnose na termine za prioritetne niti termine za onkološke i onkološki suspektne pacijente. Svaki nepopunjeni prioritetni termin ustanove su dužne popuniti s narudžbom za redovite pacijente koji duže čekaju kako bi se i takav termin iskoristio.

Prilikom dodjele termina za dijagnostičke postupke svaka bolnica je dužna pacijentu ponuditi najraniji slobodni termin, a koji ne smije biti iznad 270 dana. Ako iz opravdanih razloga nemaju raspoložive slobodne termine ispod 270 dana, dužni su provjeriti postoji li raniji slobodni termin u drugoj bolnici na razini regije te isti, u komunikaciji s drugom ustanovom ponuditi pacijentu. Opravdani razlozi su privremena neplanirana nedostupnost opreme ili drugih resursa. Ako pacijent ne prihvaća raniji ponuđeni slobodni termin u drugoj bolnici, takvu narudžbu mogu označiti odgovarajućim indikatorom (želja pacijenta).

Zdravstvene ustanove su upoznate s kontrolnim mehanizmima za propisivanje uputnica. Ako je klinički opravdano propisivanje izvan kontrolnog mehanizma, bolnički specijalist je dužan organizirati pretragu u internim bolničkim terminima (hitna služba, dnevna bolnica ili hospitalizacija), a narudžbe na dijagnostičke postupke koji nisu u skladu s propisanim kontrolnim mehanizmima potrebno je označiti odgovarajućim indikatorom (medicinski uvjetovano). Ujedno, zdravstvene ustanove su upoznate s potrebom otvaranja termina u kontinuitetu (bez rupa od nekoliko dana između slobodnih termina) te prioritetnih i termina za obradu onkoloških i onkološki suspektnih pacijenata, za pet onkoloških sijela: dojka, prostata, pluća, probavni sustav i kožu.

Vezano uz poglavlje 2.3.3. *Onkološki pacijenti*, stranica 42, Vlada Republike Hrvatske skreće pažnju na Ministarstvo zdravstva koje kontinuirano i sustavno poduzima mjere s ciljem osiguravanja što kvalitetnije, dostupnije i sveobuhvatnije onkološke skrbi. Kako bi se poboljšala učinkovitost pristupa radioterapiji i osiguralo pravovremeno liječenje pacijenata, Ministarstvo zdravstva predložilo je uvođenje unificiranog trijažnog lista koji bi se koristio u svim radioterapijskim centrima u Republici Hrvatskoj. Ova mjera ima za cilj standardizaciju procesa procjene i prioritizacije pacijenata, čime bi se osigurala pravovremena zdravstvena zaštita, smanjile liste čekanja i poboljšala koordinacija među ustanovama. Ministarstvo zdravstva promptno postupi po predstavkama onkoloških pacijenata. U svakom pojedinom predmetu Ministarstvo zdravstva postupi u okviru svoje nadležnosti te obavezno o učinjenom izvješćuje podnositelja pritužbe i druge zainteresirane strane. Vezano uz prava pacijenata Vlada Republike Hrvatske ističe kako se potiče jačanje komunikacije i transparentnosti prema pacijentima, uključujući dostupnost informacija o pravima pacijenata, tijeku liječenja te mogućnostima podnošenja pritužbi i prijedloga.

U odnosu na preporuku 23., stranica 43, *Ministarstvu zdravstva, da žurno izradi protokol postupanja zdravstvenih ustanova u slučajevima kada pacijenti imaju oprečne ili nejasne dijagnoze, u svim područjima medicine*, Vlada Republike Hrvatske ističe da je tijekom 2024. godine započela izrada nacionalnih kliničkih smjernica koje obuhvaćaju različita medicinska područja. Smjernice se izrađuju u suradnji sa stručnim društvima, akademskom zajednicom i referentnim zdravstvenim ustanovama, a njihova je svrha pružiti standardizirane preporuke za postupanje u svakodnevnoj kliničkoj praksi, uključujući i slučajeve kada pacijenti imaju oprečne ili nejasne dijagnoze. Kliničke smjernice namijenjene su svim liječnicima na svim razinama zdravstvene zaštite, primarne, sekundarne i tercijarne, a njihova primjena izravno utječe na poboljšanje ishoda liječenja i jačanje sigurnosti pacijenata u sustavu zdravstva.

U vezi poglavlja 2.3.4. *Palijativna skrb*, stranica 44, Vlada Republike Hrvatske ističe da je u 2024. godini Ministarstvo zdravstva donijelo novu Mrežu javne zdravstvene službe („Narodne novine“, broj 49/24.), pri čemu je posebna pozornost posvećena upravo povećanju kapaciteta za palijativno liječenje. U suradnji s bolničkim zdravstvenim ustanovama izrađen je prijedlog povećanja broja postelja za palijativnu skrb i dugotrajno liječenje, u skladu s demografskim i epidemiološkim trendovima u Republici Hrvatskoj. U postupku donošenja Mreže javne zdravstvene službe provedeno je javno savjetovanje, tijekom kojeg su svi relevantni dionici, između kojih i zdravstvene ustanove, imale priliku dostaviti svoje komentare, prijedloge i dodatne potrebe za povećanjem kapaciteta za palijativno liječenje. Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 100/18., 125/19., 147/20., 119/22., 156/22., 33/23. i 36/24.) u navedenoj Mreži po prvi puta su posteljni kapaciteti za palijativnu skrb uvedeni i na tercijarnu razinu zdravstvene djelatnosti, u kliničke ustanove.

Ujedno Vlada Republike Hrvatske ističe, vezano uz kvalitetu i dostupnost palijativnih usluga, kako je člankom 34. stavcima 12. i 13. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, broj 33/23.) utvrđeno da dom zdravlja, u skladu s mrežom javne zdravstvene službe, osigurava koordinatora palijativne skrbi koji povezuje i koordinira radom mobilnog palijativnog tima i svih drugih dionika palijativne skrbi u jedinici područne (regionalne) samouprave odnosno Gradu Zagrebu – bolničke zdravstvene ustanove, ustanove socijalne skrbi, udruge, posudionice pomagala i volontera te uz koordinatora palijativne skrbi dom zdravlja organizira mobilni palijativni tim koji pruža specijalističku palijativnu skrb bolesniku u njegovu domu, što obuhvaća i dom za starije i nemoćne ako je palijativni pacijent tamo smješten.

Također, novom Mrežom javne zdravstvene službe, koja je stupila na snagu u svibnju 2024. godine, predviđeno je: povećanje broja koordinatora s 52 na 73, povećanje mobilnih palijativnih timova s 52 na 73, povećanje broja palijativnih postelja u stacionarima domova zdravlja s 44 na 130, a isto će uključiti i ugovaranje palijativnih postelja i u domovima zdravlja koji ih do sada nisu imali te ugovaranje 14 palijativnih postelja u Ustanovi za palijativnu skrb Hospicij „Blaženi Miroslav Bulešić“. Prilikom izrade nove Mreže javne zdravstvene službe uvaženi su svi prijedlozi bolničkih zdravstvenih ustanova i županija za povećanje broja palijativnih postelja, stoga predmetni navod Vlada Republike Hrvatske smatra neutemeljenim.

Nadalje, novi Nacionalni program razvoja palijativne skrbi u fazi je pripreme, a planira se donijeti do kraja 2025. godine s ciljem unaprjeđenja palijativnog sustava u skladu sa specifičnim potrebama palijativnih bolesnika i njihovih obitelji te specifičnostima geografskih područja Republike Hrvatske te kojim će se: poboljšati koordinacija i integracija svih razina palijativne skrbi i ubrzati razvoj informatičkog sustava u palijativnoj skrbi, standardizirati programi edukacije iz palijativne skrbi s uspostavom regionalnih edukativnih centara za palijativnu skrb sa simulacijskim kabinetima za obuku, stvoriti nacionalna mreža za terapiju boli u palijativnoj skrbi, ubrzati razvoj palijativne skrbi za ranjive skupine, izraditi standardizirana dokumentacija protokola i smjernica u palijativnoj skrbi, pripremiti nacionalni registar palijativnih bolesnika i definirati uloga volontera, neformalnih njegovatelja i organizacija civilnog društva i njihovog načina djelovanja u sustavu palijativne skrbi.

Vezano uz preporuku 27., stranica 48, *Ministarstvu zdravstva, da osigura edukaciju o suzbijanju diskriminacije za zdravstvene djelatnike*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je u okviru Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije za 2025. godinu („Narodne novine“, broj 31/25.), u okviru mjere Prevencija nejednakosti u pristupu zdravstvenoj zaštiti s

posebnim naglaskom na skupine koje štiti Zakon o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, br. 85/08. i 112/12.) i Zakon o ravnopravnosti spolova („Narodne novine“, br. 82/08. i 69/17.), predviđena aktivnost Edukacija i senzibilizacija zdravstvenih i drugih stručnih radnika. U okviru navedene aktivnosti educirat će se i senzibilizirati zdravstvene i druge stručne radnike o nejednakom postupanju i za rad s posebno ugroženim skupinama (kao što su osobe s problemom ovisnosti, starije osobe, osobe s invaliditetom i pripadnici nacionalnih manjina) te olakšati pristup zdravstvenoj zaštiti. Nositelj provedbe je HZJZ.

U odnosu na preporuku 28., stranica 53, kojom se *Vladi Republike Hrvatske, predlaže da ratificira Konvenciju br. 187 Međunarodne organizacije rada o promotivnom okviru za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu iz 2006. godine*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako će zakon o potvrđivanju predmetne Konvencije tijekom 2025. biti upućen u proceduru.

Vezano za ponovljenu preporuku 29., stranica 57, kojom se *Vladi Republike Hrvatske predlaže ratifikacija Konvencije br. 190 Međunarodne organizacije rada o iskorjenjivanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada*, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je Republika Hrvatska provela postupak donošenja ove Konvencije, ali nije donesena službena Odluka o ratifikaciji. Važeći Zakon o radu („Narodne novine“, br. 93/14., 127/17., 98/19., 151/22. i 64/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, u daljnjem tekstu: ZOR) već sadrži odredbe radi sprečavanja uznemiravanja na radu, neovisno o eventualnoj ratifikaciji.

U vezi preporuke 31., stranica 60, kojom se *Hrvatskom zavodu za zapošljavanje preporuča da, osim putem Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava, nezaposlenima omogućiti podnošenje zahtjeva za korištenje mjera aktivne politike zapošljavanja i na druge, njima dostupne načine*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako zahtjeve za mjere aktivne politike zapošljavanja podnose poslodavci kojima je ovaj način podnošenja zahtjeva prihvatljiviji i administrativno olakšavajući. Vezano uz navod da su tražitelji zaposlenja ukazivali kako je zahtjev za mjeru aktivne politike zapošljavanja – vaučer za obrazovanje moguće podnijeti isključivo digitalno – aplikacijom u kojoj se prijava vrši putem NIAS-a, Vlada Republike Hrvatske očituje se kako u takvim slučajevima Hrvatski zavod za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: HZZ) pruža pomoć korisnicima u svim područnim uredima, ispostavama i centrima za informiranje i savjetovanje o karijeri, gdje svi korisnici koji nemaju pristup internetu mogu uz pomoć savjetnika HZZ-a popuniti i podnijeti zahtjev za vaučer.

Vezano uz ponovljenu preporuku 32., stranica 62, koja se odnosi na izdavanje naputka *Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih da se ugovori o radu na određeno vrijeme radi zamjene zaposlenika za vrijeme korištenja roditeljnog ili roditeljskog dopusta, bolovanja ili drugih razloga odsutnosti s posla sklapaju bez prekida za vrijeme školskih praznika*, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako je rad na određeno vrijeme uređen ZOR-om.

U poglavlju 2.7.1. *Socijalna sigurnost starijih osoba*, stranica 67 i 68, vezano uz navod koji se odnosi na analizu stope siromaštva kod starijih osoba koju provodi Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i poduzete mjere za zaustavljanje rasta stope rizika od siromaštva za starije osobe, Vlada Republike Hrvatske ističe kako projekt „Dijagnoza siromaštva i socijalne isključenosti utemeljena na dokazima na regionalnoj/lokalnoj razini“ (dio Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pripadajućeg Akcijskog plana za razdoblje od 2021. do 2024. godine - „Narodne novine“, br. 143/21.) predstavlja ključni mehanizam za razvoj geo-referentne baze podataka koja omogućuje bolju identifikaciju prostorne distribucije siromaštva i ranjivosti, uključujući i starije osobe. Provedba ove mjere nastaviti će se i kroz novi Akcijski plan za

razdoblje od 2025. do 2027. godine. Baza podataka temeljena je na skupnim pokazateljima blagostanja, materijalnog siromaštva, pristupa socijalnim uslugama i infrastrukturi, što omogućava uspostavu ciljanih i učinkovitih javnih politika i intervencija, uključujući preporuke za tzv. pakete intervencija za regeneraciju najugroženijih područja. Starije osobe predstavljaju jednu od prioritetnih skupina u tom kontekstu. U prethodnom Akcijskom planu uspješno su provedene dvije mjere u okviru posebnog cilja „Povećanje visine obiteljskih i najnižih mirovina“ (mjera redefiniranja modela obiteljske mirovine i mjera podizanja donje razine prava iz mirovinskog osiguranja). Navedene mjere doprinose povećanju dohodaka starijih osoba te predstavljaju konkretan odgovor na izazov rastuće stope rizika od siromaštva. Planirane mjere za razdoblje od 2025. do 2027. također će sadržavati nastavak politike povećanja mirovina, posebno fokusirane na starije osobe s nižim primanjima.

U odnosu na poglavlje 2.7.1. *Socijalna sigurnost starijih osoba*, stranica 70, a vezano uz navod o problemu dugotrajnosti u postupanju Hrvatskoga zavoda za socijalni rad (u daljnjem tekstu: HZSR) i Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (u daljnjem tekstu: ZOSI) pri odlučivanju o pravu na inkluzivni dodatak, Vlada Republika Hrvatska ističe da ZOSI, u sklopu svojih djelatnosti, obavlja medicinska vještačenja za više sustava u kojima se ostvaruju prava na temelju invaliditeta (HZSR, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO) i HZZO). Temelj vještačenja je Uredba o metodologijama vještačenja („Narodne novine“, broj 96/23.) budući da različiti sustavi zahtijevaju različite nalaze i mišljenja, ovisno o postupcima ostvarenja prava osoba s invaliditetom koje predmetne institucije provode. Od veljače 2022. broj zahtjeva za vještačenje u stalnom je porastu, što je posljedica pozitivnih izmjena u Zakonu o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22., 46/22., 119/22., 71/23., 156/23. i 61/25.; u daljnjem tekstu ZOSS) (npr. miciranja cenzusa), a nakon toga i stupanja na snagu Zakona o osobnoj asistenciji („Narodne novine“, broj 71/23.) i Zakona o inkluzivnom dodatku („Narodne novine“, br. 156/23.; u daljnjem tekstu: ZID). Norme ova dva posljednja zakona zahtijevaju da se na obavezno vještačenje upute svi korisnici koji su bili vještačeni prije 2015. godine, a značajno proširenje prava potaknulo je i zahtjeve velikog broja novih korisnika. U skladu s aktualnim zakonodavstvom, dominantan priljev predmeta je iz sustava socijalne skrbi (gotovo 70 %) što je osjetno povećanje u odnosu na dosadašnji trend zaprimanja zahtjeva. Svi zahtjevi iz sustava socijalne skrbi, a u svrhu ostvarivanja prava na inkluzivni dodatak se rješavaju prioritetno. Nadalje, ZOSI u suradnji s HZSR dogovorio je da se vještačenje korisnika nekog od prava koja su ZID-om objedinjena u inkluzivni dodatak, a u svrhu utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za priznavanje prava na isti (korisnici vještačeni prije 2015.), obavlja prioritetno.

Također, Vlada Republike Hrvatske ističe da ZOSI sustavno radi na adekvatnoj kadrovskoj popunjenosti u sektoru vještačenja, posebno povećanjem broja liječnika vještaka, kako zaposlenika, tako i ugovornih suradnika. U skladu s povećanim obujmom posla, ulažu se dodatni naponi kako bi se ubrzala obrada predmeta i skratilo vrijeme postupka vještačenja. Međutim, usprkos svim dosadašnjim nastojanjima teško uspijeva u zapošljavanju dovoljnog broja liječnika vještaka, odnosno na raspisane natječaje javlja se jako mali broj liječnika, a na neke natječaje nije zaprimljena ni jedna prijava. Razlog za to je prvenstveno deficit liječnika u sustavu zdravstva u Republici Hrvatskoj. Zbog porasta zahtjeva za vještačenje radi ostvarivanja prava iz nadležnosti socijalne skrbi, ZOSI angažira dodatne vanjske vještake (liječnike i druge profile, većinom socijalne radnike). Istovremeno je stalnim zaposlenicima na poslovima vještačenja uveden redovan prekovremeni rad. I u narednom razdoblju nastaviti će se poduzimati sve potrebne mjere i aktivnosti kako bi se povećala efikasnost i kvaliteta rada ZOSI-a. Nadalje, u razdoblju od 2023. do 2024. u HZSR zaposlena su 132 nova djelatnika.

Vezano za preporuku 34., stranica 71, kojom se *Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike preporuča da osmisli i provede mjere radi zaustavljanja rasta siromaštva starijih osoba*, Vlada Republike Hrvatske navodi kako je nacionalna naknada za starije osobe socijalno-zaštitni institut izvan mirovinskoga sustava i sustava socijalne skrbi uveden kao odgovarajuće davanje za osobe starije od 65 godina koje nisu osigurale prihod za starost u vrijeme radno sposobnog razdoblja. Prilikom donošenja Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe („Narodne novine“, br. 62/20. i 156/23.) i utvrđivanja iznosa ove naknade vodilo se računa o gospodarskim mogućnostima, ali i o iznosu zajamčene minimalne naknade i najniže mirovine za 15 godina mirovinskoga staža kako se time ne bi narušila pravednost mirovinskoga sustava te kako se ne bi djelovalo destimulirajuće na ostanak u svijetu rada. Izmjenama navedenoga Zakona, od 1. siječnja 2024., povećan je iznos nacionalne naknade za starije osobe na 150,00 eura, prihodovni cenzus je povećan na dvostruki iznos ove naknade, ublaženi su uvjeti za ostvarivanje prava te je omogućena isplata putem pošte na adresu korisnika. Usklađivanjem nacionalne naknade za starije osobe, od 1. siječnja 2025., za 3 % iznos je povećan sa 150,00 eura na 154,50 eura. Nadalje, s ciljem zaštite umirovljenika s nižim mirovinskim primanjima, odnosno prihodima te kako bi im se ublažile posljedice povećanih troškova života, i u 2024. godini Vlada Republike Hrvatske, u skladu s fiskalnim kapacitetima i gospodarskim mogućnostima, svojim odlukama, iz ožujka, rujna i prosinca 2024. godine, osigurala je isplatu jednokratnog novčanog primanja. Pri tome su Odlukom o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine radi ublažavanja posljedica rasta troškova života iz prosinca 2024. godine po prvi puta bili obuhvaćeni svi korisnici mirovine, neovisno o visini mirovinskog primanja te korisnici nacionalne naknade za starije osobe, dakle ukupno više od 1,24 milijuna korisnika.

U odnosu na ponovljenu preporuku 35., stranica 72, kojom se *Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje preporuča da nastavi s poduzimanjem dodatnih napora radi smanjenja dugotrajnosti u postupanju*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se mjerama koje se odnose na organizaciju poslovnih procesa radi postizanja što veće ažurnosti i učinkovitosti u poslovanju kontinuirano prati rad svih ustrojstvenih jedinica HZMO-a (područne službe/uredi). Stoga se, a s obzirom na to da se upravni postupak u HZMO vodi u elektroničkom obliku, u situacijama kada se pojavi povećani opseg posla u određenoj ustrojstvenoj jedinici, uključuju druge ustrojstvene jedinice koje imaju manji priljev novih zahtjeva radi ispomoći u rješavanju o pravu iz mirovinskog osiguranja čime se znatno utječe na skraćivanje rokova u kojima se donosi rješenje o pravu iz mirovinskog osiguranja.

U poglavlju 2.7.2. *Mirovinsko osiguranje, Poteškoće u ostvarivanju prava iz mirovinskog osiguranja*, stranica 72, vezano uz navod da je Zakonom o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22.; u daljnjem tekstu: ZOMO) propisano kako se rješenje na temelju nalaza i mišljenje ZOSI-a donosi najkasnije šest mjeseci od dana podnošenja prijedloga doktora medicine, odnosno zahtjeva osiguranika, Vlada Republike Hrvatske smatra važnim istaknuti kako navedeni rok nije prekluzivan već instruktivan te u slučaju da se na temelju nalaza i mišljenja ZOSI-a donosi rješenje o pravu iz mirovinskog osiguranja stranka zbog prekoračenja roka ne gubi pravo, već joj se pravo prizna i određuje isplata u skladu s uvjetima propisanim ZOMO-m.

Vezano za poglavlje 2.7.2. *Mirovinsko osiguranje, Poteškoće u ostvarivanju prava iz mirovinskog osiguranja*, stranica 73, u odnosu na navedeni primjer stranke koja nije mogla ostvariti pravo na dio obiteljske mirovine jer joj je zahtjev za priznanje prava na

obiteljsku mirovinu odbijen, budući da nije ispunjavala ZOMO-om propisane uvjete godina života u trenutku smrti supruga te navod pučke pravobraniteljice da navedeno onemogućuje udovicama i udovcima ostvarivanje prava na dio obiteljske mirovine uz svoju osobnu mirovinu, iako su stekli uvjet dobi i mirovinskoga staža za priznavanja prava na neku od osobnih mirovina, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je odredbom članka 74.a stavka 1. ZOMO-a propisano da udovica, odnosno udovac koji je korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine i ispunjava uvjete za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu prema ZOMO-u ili drugom posebnom propisu može, iznimno od članka 98. ZOMO-a, koristiti i dio obiteljske mirovine. Slijedom navedenoga, nije dovoljno da podnositelj zahtjeva za dio obiteljske mirovine, ako želi ostvariti to pravo, bude korisnik osobne mirovine, već mora imati i priznato pravo na obiteljsku mirovinu. Uvjeti za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu udovice, odnosno udovca propisani su odredbama članka 67. ZOMO-a te se ispunjavanje istih procjenjuje u posebnom postupku pokrenutom zahtjevom za priznanje prava na obiteljsku mirovinu u kojem se na temelju utvrđenog činjeničnog stanja i pribavljenih dokaza odlučuje o pravu na obiteljsku mirovinu. Stoga korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine koji ima navršenih 65 godina života, ali ne ispunjava ZOMO-om propisane uvjete za priznanje prava na obiteljsku mirovinu ne može ostvariti pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine.

U odnosu na preporuku 36., stranica 73, *Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Registru osiguranika da nastave s poduzimanjem aktivnosti kako bi se buduće umirovljenike na lako dostupan i razumljiv način informiralo o njihovim pravima, koracima u postupku i učincima odabira mirovine iz prvog ili oba mirovinska stupa*, Vlada Republike Hrvatske navodi kako na razinu složenosti poslovnog procesa odabira mirovine iz prvog odnosno drugog mirovinskog stupa svakako utječe i činjenica da u istom sudjeluju dva tijela kao i sama stranka. Međutim, unatoč tome, uspostavljeno je ustaljeno postupanje u odnosu na razmjenu podataka. Pri tome Vlada Republike Hrvatske ističe kako je odluka o izboru mirovine isključivo na stranci, a u vezi pojašnjenja vezanih uz izračun mirovine može se osobno obratiti pravnim savjetnicima HZMO-a koji raspolažu stručnim znanjima u vezi s ostvarivanjem prava iz mirovinskog osiguranja. Također, u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, nakon što je u HZMO-u napravljen izračun mirovine te je razmjenom podataka dostavljen Središnjem registru osiguranika (u daljnjem tekstu: REGOS) u svrhu izbora mirovine, prije donošenja rješenja o određivanju pripadajuće svote mirovine HZMO donosi rješenje o priznanju prava na mirovinu i određivanju predujma mirovine uz koje se osiguraniku šalje detaljna obavijest o koracima koje je potrebno poduzeti radi izbora mirovine samo iz prvog ili iz oba mirovinska stupa, kao i napomena da se izborom mirovine samo iz prvog mirovinskog stupa sredstva kapitalizirane štednje prebacuju u državni proračun Republike Hrvatske. Istu napomenu sadrži i dopis koji se upućuje strankama osiguranima u drugom mirovinskom stupu koje ostvaruju pravo na mirovinu prema ZOMO-u i prema posebnom propisu. Stoga Vlada Republike Hrvatske smatra neosnovanim navod da strankama nije na vrijeme ukazano da neće moći povući sredstva kapitalizirane štednje ako izaberu isplatu mirovine samo iz prvog mirovinskoga stupa.

U prethodnom razdoblju REGOS je već poduzeo čitav niz aktivnosti kako bi budući umirovljenici na lako dostupan i razumljiv način bili informirani o pravima i koracima u postupku odabira mirovine iz prvog ili oba mirovinska stupa. Otvoreni su mirovinski informativni centri u četiri regionalna centra (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek) s ciljem otvorenosti i transparentnosti mirovinskoga sustava prema javnosti, kao i jačanja mirovinske pismenosti građana, u kojima su dostupni različiti edukativni materijali s ciljem bolje informiranosti budućih korisnika mirovine. Također, uspostavljena je platforma „Moja mirovina“ koja pruža

vjerodostojne, sveobuhvatne i pravovremene informacije o individualnim mirovinskim pravima građana te projekciju iznosa njihove mirovine, kako bi mogli utjecati na svoja mirovinska prava i buduću mirovinu. Sve bitne informacije dostupne su korisnicima i putem mrežne stranice i društvenih mreža REGOS-a, a sve dodatne informacije mogu se zatražiti i putem pozivnog centra. Ujedno, REGOS kontinuirano informira građane o dostupnosti elektroničkih usluga putem kojih mogu postavljati različite zahtjeve i ostvarivati svoja prava iz sustava mirovinskog osiguranja.

Vezano za navode u poglavlju 2.7.3. *Domovi za starije i nemoćne*, stranica 77, o mogućoj potrebi uvođenja novog kaznenog djela ilegalnog pružanja usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama, sa zapriječenom kaznom zatvora, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 84/21.) izmijenjeno kazneno djelo iz članka 173. (Neprovođenje odluke za zaštitu dobrobiti djeteta i drugih ranjivih skupina ili postupanje protivno pravilima struke), radi širenja kaznenopravne zaštite zajamčene ovim člankom, koja je dotad bila ograničena na djecu, i na druge ranjive skupine osoba, zbog njihove dobi, teške tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće. Ovim kaznenim djelom inkriminira se neprovođenje, sprječavanje ili onemogućavanje provođenja odluke za zaštitu dobrobiti djeteta i drugih ranjivih osoba zbog njihove dobi, teške tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće, koju je odredio sud, HZSR ili državno tijelo (članak 173. stavak 1. KZ-a, zapriječena kazna zatvora do jedne godine). Službena osoba na radu u ustanovi ili državnom tijelu ili odgovorna osoba u obavljanju javne ovlasti koja ne provodi odluke suda ili državnih tijela za zaštitu djeteta i druge ranjive osobe zbog njihove dobi, teške tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće pa zbog toga bude ugroženo zdravlje ili razvoj djeteta, odnosno zdravlje i dobrobit ranjive osobe kaznit će se kaznom zatvora do tri godine (članak 173. stavak 2. KZ-a). Službena osoba na radu u ustanovi ili državnom tijelu ili odgovorna osoba u obavljanju javne ovlasti koja pravodobno ne ispunjava zakonske obveze ili očito ne postupi po pravilima struke u zaštiti djeteta i druge ranjive osobe zbog njihove dobi, teške tjelesne ili duševne smetnje ili trudnoće pa zbog toga bude ugroženo zdravlje ili razvoj djeteta, odnosno zdravlje i dobrobit ranjive osobe kaznit će se kaznom zatvora do tri godine (članak 173. stavak 3. KZ-a). Ako je kazneno djelo iz stavaka 2. i 3. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

Također, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako bi postupanja koja se predlaže inkriminirati kroz novo kazneno djelo ilegalnog pružanja usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama mogla biti podvediva pod kazneno djelo dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 215. KZ-a, kojim se propisuje kazna od šest mjeseci do pet godina zatvora za onog tko ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrova, otrovnih plinova, nuklearne energije, ionizirajućih zračenja ili za zaštitu na radu ili te naprave ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u djelovanje, ili uopće ne postupi po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega. Ovo kazneno djelo je kažnjivo i za postupanje iz nehaja, a zapriječena je kazna do tri godine zatvora.

Vezano za preporuku 42., stranica 81, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da izmjenama Pravilnika o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji omogući bolje praćenje nasilja nad starijima*, Vlada Republike Hrvatske ističe da važeći Pravilnik o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 31/18.), putem obrasca za prikupljanje statističkih podataka iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u

obitelji za svako nadležno tijelo koje vodi evidencije o nasilju u obitelji u nizu tablica, sadrži pored ostalih i podatak o osobama starije životne dobi. Podaci se nalaze i u godišnjem izvješću o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji, koje se objavljuje na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije. Izmjenama i dopunama tog Pravilnika, planiranim za IV. tromjesečje 2025., osobe starije životne dobi bit će navedene kao posebna kategorija i u podacima nadležnih tijela u odnosu na kaznena djela vezana za nasilje u obitelji.

U odnosu na ponovljenu preporuku 43., stranica 81, *Ministarstvu unutarnjih poslova da educira svoje zaposlenike o svim oblicima nasilja nad starijim osobama*, Vlada Republike Hrvatske napominje da Policijska akademija „Prvi hrvatski redarstvenik“ kontinuirano provodi edukacije policijskih službenika u kojima se obrađuju teme zaštite ljudskih prava, poštivanja prava jednakosti, zabrane diskriminacije, zločina iz mržnje te nasilja na sportskim natjecanjima, koje se provode tijekom temeljnog i visokoškolskog obrazovanja policijskih službenika kao i dodatnog stručnog usavršavanja, osposobljavanja i specijalizacije.

U tom smislu izdvajaju se sljedeće edukacije:

- na razini temeljnog obrazovanja, pod kojim se smatra redovito srednjoškolsko obrazovanje učenika kroz 3. i 4. razred Policijske škole, srednjoškolsko obrazovanje odraslih za zanimanje policajac/policajka te temeljni policijski tečaj, u predmetima: Primjena policijskih ovlasti prema ranjivim skupinama (djeca, starije osobe), pripadnicima nacionalnih manjina, LGBTQ osobama i migrantima, Osnove policijskog posla i organizacija, Temeljna ljudska prava i Nasilje u obitelji, posebna se pažnja posvećuje, između ostalog, svim oblicima nasilnog ili diskriminirajućeg postupanja prema starijim i nemoćnim osobama

- na razini visokoškolskog obrazovanja na Prijediplomskom stručnom i Diplomskom stručnom studiju kriminalistike, teme vezane uz nasilje prema svim ranjivim kategorijama, uključujući i starijim i nemoćnim osobama, obrađuju se kroz kolegije: Uvod u pravni sustav i ustavno uređenje Republike Hrvatske, Kazneno materijalno pravo, Prekršajno pravo, Kriminalistička metodika istraživanja obiteljskog nasilja i Primijenjena viktimologija, sa zakonodavnog, etiolološkog, fenomenološkog, viktimološkog i metodičkog aspekta

- na razini stručnog usavršavanja i specijalizacije policijskih službenika, kroz: Specijalistički tečaj za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu mladeži i obitelji i Tečaj rukovođenja postupanjem policije u predmetima nasilja u obitelji, polaznici se upoznaju s radom Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) i Ureda Zastupnice pred ESLJP, analiziraju moguće povrede Konvencije o ljudskim pravima i postojeću sudsku praksu ESLJP. Predavač navedenih tema je zastupnica pred ESLJP. Tijekom navedenih tečajeva ujedno se višestruko obrađuju teme rodne diskriminacije, odnosno rodno utemeljenog nasilja prema ženama, zaštita prava djece, osoba s invaliditetom i drugih ranjivih skupina, uključujući i osobe starije životne dobi.

U poglavlju 2.7.5. *Ugovori o uzdržavanju*, stranica 82, u dijelu koji se odnosi na ugovore o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, Vlada Republike Hrvatske posebno pozdravlja donošenje i početak provedbe Registra ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, što predstavlja važan iskorak u institucionalnoj zaštiti starijih osoba. Vlada Republike Hrvatske smatra važnim da se u narednim godinama nastavi sustavno praćenje njegove primjene, osobito u smislu učinkovitosti suradnje između sustava bilježništva, socijalne skrbi i zdravstva, kao i u pogledu pravovremene identifikacije potencijalnih

zlorporaba. Vlada Republike Hrvatske posebno ističe ranjivost skupine koja najčešće ulazi u ovakve ugovore, osoba starije životne dobi, uključujući osobe s demencijom i drugim kognitivnim smetnjama. U brojnim slučajevima postoji rizik da osobe sklapaju ovakve ugovore u fazama smanjene sposobnosti rasuđivanja, što dodatno naglašava potrebu za ranim prepoznavanjem njihovih potreba i želja dok još imaju očuvanu sposobnost odlučivanja. U kontekstu pravne zaštite i očuvanja autonomije, Vlada Republike Hrvatske ističe važnost anticipiranih izjava - zakonski priznatog instrumenta koji osobama omogućuje da unaprijed, dok su u mogućnosti donositi odluke, izraze svoju volju u vezi liječenja i imenuju osobu od povjerenja. Iako je ovaj institut dio važeće regulative, njegova je primjena u praksi rijetka, a prepoznatljivost među građanima i stručnjacima niska. Anticipirane izjave mogu doprinijeti očuvanju prava na samoodređenje, sprječavanju zlorporaba, smanjenju potrebe za prisilnim mjerama i omogućiti jasniju organizaciju postupanja u kriznim situacijama.

Ovaj pristup u potpunosti je usklađen s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (CRPD), koja jamči pravnu sposobnost svim osobama i pravo na podršku u odlučivanju, te s QualityRights inicijativom Svjetske zdravstvene organizacije, koja potiče pristup mentalnom zdravlju utemeljen na volji, preferencijama i dostojanstvu korisnika. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske predlaže sljedeće mogućnosti za jačanje izvještavanja o ovoj temi: uvrštavanje posebnog osvrta na primjenu i prepreke anticipiranim izjavama u godišnja izvješća, uključujući preporuke temeljene na nadzorima nad ustanovama koje skrbe za osobe s duševnim smetnjama i starije osobe, identificiranje prostora u kojem je potrebna bolja međuresorna suradnja (zdravstvo, socijala, pravosuđe, bilježništvo) radi unaprjeđenja dostupnosti i primjenjivosti ovog instituta, promicanje izrade smjernica i edukativnih materijala za stručnjake i građane, s ciljem šire prepoznatljivosti anticipiranih izjava kao alata za zaštitu prava i autonomije i praćenje mogućnosti pilot-primjene anticipiranih izjava u zdravstvenim i socijalnim ustanovama, kao temelja za buduće preporuke zasnovane na iskustvu iz prakse.

U odnosu na preporuku 45., stranica 82, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da pri idućim izmjenama Kaznenog zakona predloži proširenje liste karakteristika iz čl. 87. st. 21. Kaznenog zakona na način da se uključi i dob*, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako je definicija zločina iz mržnje iz članka 87. stavka 21. KZ-a usklađena sa zahtjevima Okvirne odluke Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenog 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima. Lista diskriminatornih osnova iz definicije zločina iz mržnje prema KZ-u šira je od diskriminatornih osnova kako ih navodi spomenuta Okvirna odluka, a Okvirna odluka ne postavlja zahtjev da se dob propiše kao diskriminatoran motiv.

Vezano za ponovljenu Preporuku 50., stranica 90, *Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih, da građanski odgoj i obrazovanje uvede kao zaseban i obavezan predmet na svim razinama osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja*, Vlada Republike Hrvatske napominje kako nema stručno pedagoškog opravdanja niti potrebe, a uzimajući u obzir opterećenost učenika s dodatnom nastavnom satnicom novog predloženog nastavnog predmeta, za provedbom traženoga, a što je utvrdila i Ekspertna radna skupina.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je u okviru hrvatskog obrazovnog sustava Građanski odgoj i obrazovanje (u daljnjem tekstu: GOO) uspostavljen kao međupredmetna tema s jasno definiranim ciljem - osposobiti i osnažiti učenike za aktivno, odgovorno i učinkovito obavljanje građanske uloge u demokratskom društvu, i obavezan je za sve učenike osnovnih i srednjih škola. GOO u školama obuhvaća tri ključne domene - Ljudska

prava, demokraciju i društvenu zajednicu - koje se međusobno prožimaju i nadopunjuju. Na taj način ostvaruju se ciljevi koji uključuju razvoj građanske i društvene svijesti, političke i ekonomske pismenosti te osnaživanje učenika za preuzimanje odgovornosti u zajednici. Učenici kroz razne nastavne predmete, projekte i izvannastavne aktivnosti razvijaju vještine i stavove potrebne za cjeloživotno građansko učenje i sudjelovanje. Poučavanje GOO-a odvija se kroz različite oblike formalnog, neformalnog i informalnog obrazovanja, a sadržaji se prilagođavaju lokalnom kontekstu, kao i interesima i potrebama učenika. Na taj način svaki učitelj, nastavnik i škola ima mogućnost prilagoditi pristup učenicima i zajednici u kojoj djeluje čime se omogućuje veći stupanj relevantnosti i učinkovitosti obrazovanja. Vlada Republike Hrvatske kontinuirano ulaže u unaprjeđenje obrazovnih sadržaja i praćenje postignuća učenika, a brojni primjeri iz školske prakse pokazuju angažman djece i mladih u različitim oblicima društvenog sudjelovanja, uključujući školske projekte, simulacije izbora, rasprave i javne kampanje.

Vezano za navod u poglavlju 2.10. *Pravo na obrazovanje i diskriminacija temeljem obrazovanja*, stranica 92 i 93, koji glasi: „U 2023. godini fakultete je upisalo 38,7 % učenika koji su završili srednju školu, što je ispod prosjeka EU-a od 43,1 % i cilja EU od 45 %. Pri tome se u visoko obrazovanje više uključuju mladi koji žive u gradovima, pa je stopa mladih između 25 i 34 godine sa završenim tercijarnim obrazovanjem koji žive u gradovima viša za 20,7 postotnih bodova od stope onih iz ruralnih područja. Najviša stopa visokoobrazovanih mladih živi u Gradu Zagrebu i iznosi 54,6 % što je primjerice dvostruko od one u Panonskoj regiji (26,1 %).“, Vlada Republike Hrvatske skreće pažnju da je potrebno citirati izvor podataka iz razloga što istome prethodi rečenica u kojoj se citira Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje do 2027. godine („Narodne novine“, broj 33/23.) koji ne sadržava navedene podatke. Također, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako se visoko obrazovanje izvodi, pored fakulteta, i na drugim visokim učilištima.

U odnosu na navode u poglavlju 2.10. *Pravo na obrazovanje i diskriminacija temeljem obrazovanja*, stranica 93, koji glase: „Prema podacima Nacionalne skupine za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja, među podzastupljenim i ranjivim skupinama studenata se, uz one slabijeg imovnog stanja, nalaze i skupine studenata čiji su roditelji niže obrazovani, oni s dodatnim obiteljskim obvezama, studenti bez roditeljske podrške i iz alternativne skrbi, oni koji moraju raditi za vrijeme studija i koji moraju dalje putovati na fakultet. Međutim, prijava na studentske programe kroz sustav „Postani student“ ne prepoznaje pripadnost kandidata nekoj od ovih skupina.“, Vlada Republike Hrvatske ističe kako smatra nepotrebnim prikupljanje podataka s predmetne stranice, niti isto smatra utemeljenim s obzirom na propise o tajnosti osobnih podataka.

Nadalje, u odnosu na navode u istom poglavlju, stranica 93, koji govore o sustavu stipendija odnosno u kojima se predlaže revidiranje Plana mjera za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Planom mjera za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja za razdoblje 2023. – 2025. već predviđena mjera osiguravanja subvencioniranog smještaja, dok će se ostale navedene mjere uzeti u obzir prilikom sastavljanja novog Plana mjera.

Također, vezano za navode u predmetnom poglavlju, stranica 93, koji se odnose na mobilnost u svrhu studiranja u kojima se spominje Erasmus kao studentski program, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako Erasmus+ nije studentski program nego program Europske unije. Nadalje, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je prepoznato da ranjive skupine studenata imaju poteškoća u ostvarivanju mobilnosti i to prvenstveno financijske prirode, zbog

čega, u skladu s pravilima programa Erasmus+, nadležna Agencija za mobilnost i programe EU dodjeljuje dodatna sredstva za mobilnost studentima iz ranjivih i podzastupljenih skupina u skladu s definicijama Nacionalne skupine za unapređenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja. U protekle tri akademske godine je više od 60 % studenata u mobilnosti dobilo takva dodatna sredstva po čemu je Republika Hrvatska na prvom mjestu u Europskoj uniji.

Nadalje, u istom poglavlju, stranica 94, vezano za navode koji se odnose na nerazrađen sustav podnošenja pritužbi u ostvarivanju studentskih prava, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je sukladno članku 55. Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti („Narodne novine“, broj 119/22.), visoko učilište dužno je osnovati etičko povjerenstvo radi promicanja i zaštite etičkih načela u nastavnoj, znanstvenoj odnosno umjetničkoj djelatnosti, stručnom radu, međusobnim odnosima i javnom istupanju nastavnika, znanstvenika, suradnika i drugih zaposlenika. Etičkim kodeksom utvrđuju se etička djela te postupak sprječavanja i sankcioniranja neetičnog postupanja. Ako se radi o drugim oblicima povreda prava, studenti se obraćaju stručnim službama visokih učilišta čija nadležnost je definirana, u okviru autonomije visokih učilišta donesenim, općim aktima visokih učilišta. Također, Vlada Republike Hrvatske predlaže da se prilikom budućeg izvještavanja navedu točni podaci o broju visokih učilišta koji nisu zaprimili nijednu pritužbu studenata tijekom izvještajne godine.

Vezano za preporuku 51., stranica 95, *upućenu Ministarstvu zdravstva i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih, da ulože dodatne napore kako bi se omogućilo zapošljavanje magistara medicinsko-laboratorijske dijagnostike u sustavu zdravstva u skladu s njihovim kompetencijama i stečenim zvanjem*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su regulirane profesije u području zdravstva u nadležnosti Ministarstva zdravstva. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih je u okviru svoje nadležnosti Zakonom o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti („Narodne novine“, broj 151/22.) propisalo da je kod upućivanja zahtjeva za pokretanje novih studijskih programa Agenciji za znanost i visoko obrazovanje nužno priložiti mišljenje nadležnog tijela o ispunjavanju propisanih uvjeta za regulirane profesije, kao i mišljenje HZZ-a o usklađenosti studija s potrebama tržišta rada.

U odnosu na navode u poglavlju 2.10. *Pravo na obrazovanje i diskriminacija temeljem obrazovanja*, stranica 95, da je na tržištu rada i dalje prisutno neprepoznavanje visokoškolskih kvalifikacija stečenih na stručnim studijima, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je definiranje uvjeta natječaja i natječajne dokumentacije te utvrđivanje činjenica o ispunjavanju uvjeta propisanih natječajem, kao i donošenje odluke o tome jesu li kompetencije koje su stečene obrazovanjem u skladu s kompetencijama potrebnim za popunjavanje radnog mjesta, na tijelu koje je raspisalo natječaj odnosno na poslodavcu.

U poglavlju 2.11.1. *Podrška najsiromašnijima*, stranica 97, vezano uz navod koji se odnosi na rast stope rizika od siromaštva, Vlada Republike Hrvatske smatra važnim istaknuti kako je porast stope rizika od siromaštva u 2023. i 2024. godini dijelom rezultat promjene metodologije izračuna Državnog zavoda za statistiku. Naime, po prvi puta korišteni su administrativni podaci o dohotku koji uključuju sve prijavljene prihode kućanstava što predstavlja promjenu metodologije u odnosu na prethodne godine. Zbog promjene metodologije usporedba 2024. godine s prijašnjim godinama nije u adekvatnoj mjeri primjenjiva za pokazatelje stope rizika od siromaštva te udjela osoba u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Stopa rizika od siromaštva ne temelji se na životnim troškovima već na relativnoj granici dohotka što znači da njen porast nužno ne označava pogoršanje materijalnog

statusa, već relativni položaj u društvenoj distribuciji prihoda. Rast medijalne plaće u 2023. za 14,6 % i prosječne neto plaće za 13 % rezultirao je i višim pragom rizika od siromaštva.

U kontekstu stvarnog poboljšanja položaja najugroženijih skupina, Vlada Republike Hrvatske poduzela je niz značajnih koraka, uključujući: povećanje mirovina (prosječna sveukupna mirovina porasla je s 550 eura u 2023. godini na 623 eura u 2024. godini), povećanje minimalne neto plaće (u 2024. godini porasla je za 20,9 %), reformu sustava plaća u državnoj službi i javnim službama (usmjerenu na podizanje najnižih primanja), povećanje osnovica za izračun zajamčene minimalne naknade i drugih naknada iz sustava socijalne skrbi i izmjene Zakona o socijalnoj skrbi iz 2025. godine (kojima su dodatno povećani osobni faktori za kućanstva s djecom čime su naknade povećane za 30 %).

Osim toga, u 2024. godini uveden je i inkluzivni dodatak koji predstavlja konsolidirano i veće pravo u odnosu na prethodne pojedinačne naknade te će dodatno pozitivno utjecati na materijalni položaj korisnika i posljedično na stopu rizika od siromaštva. Sve navedene mjere usmjerene su na povećanje najnižih dohodaka i izravno doprinose smanjenju siromaštva, s očekivanim pozitivnim učincima koji će biti vidljivi u pokazateljima za 2025. godinu.

Vezano za preporuku 54., stranica 99, *Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da analizira zašto broj korisnika zajamčene minimalne naknade iz godine u godinu pada, a sve je veći udio osoba koje žive u riziku od siromaštva*, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike izradilo analizu uzroka pada broja korisnika zajamčene minimalne naknade te je dobivene podatke protumačilo uzimajući u obzir društveni kontekst. Rezultati su dostavljeni pučkoj pravobraniteljici, ali isti nisu objavljeni u predmetnom Izvješću. Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske navodi da je predmetna analiza izrađena.

U odnosu na ponovljenu preporuku 58., stranica 102, *Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, da izradi Nacionalnu strategiju za borbu protiv beskućništva*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 123/17. i 151/22.) propisana pravila i postupci strateškog planiranja i upravljanja razvojem za tijela državne uprave i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te je uspostavljena institucionalna struktura za provedbu sustava strateškog planiranja. Za jedno upravno područje donosi se sektorska strategija, a za više srodnih i međusobno povezanih upravnih područja donosi se višesektorska strategija. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike je u upravnom području socijalne skrbi izradilo dva strateška plana kojima su obuhvaćeni beskućnici kao kategorija korisnika te su izrađeni ciljevi, mjere i aktivnosti koje se planiraju provesti. Vlada Republike Hrvatske smatra donošenje posebnog strateškog dokumenta za beskućnike suvišnim, jer bi se time multiplicirao broj strateških dokumenata, s obzirom na to da je već donesen dokument koji regulira navedeno područje.

U poglavlju 2.11.2. *Beskućnici*, stranica 103, vezano uz navod koji se odnosi na prikaz rasta broja beskućnika, Vlada Republike Hrvatske smatra kako je prilikom iznošenja i usporedbe podataka vezanih za beskućnike bitno da isti budu ujednačeni u metodološkom smislu. Podaci koji se uspoređuju, a koji se odnose na broj evidentiranih beskućnika zahtijevaju detaljnije objašnjenje jer nije obrazloženo odnosi li se broj beskućnika (prema podacima HZSR-a) na broj osoba ili na broj korisnika usluga. Ako je u 2024. godini iznesen broj evidentiranih beskućnika po vrsti novčanih naknada i usluga, u tom broju jedan beskućnik može biti

evidentiran kao korisnik različitih novčanih naknada i usluga (zajamčena minimalna naknada, jednokratna pomoć, usluga savjetovanja i sl.) pri čemu se on evidentira 3 puta kao korisnik različitih prava, a zapravo se radi o jednoj osobi.

U odnosu na preporuku 62., stranica 106, *Hrvatskom zavodu za socijalni rad, da organizira edukacije za pružatelje socijalne usluge smještaja vezano za smještaj beskućnika s težim oštećenjima zdravlja*, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako je odredbom članka 201. ZOSS-a propisano da je organiziranje i provođenje stručnog usavršavanja drugih pružatelja socijalnih usluga u djelatnosti socijalne skrbi u nadležnosti Akademije socijalne skrbi, a ne HZSR-a. Stoga će preporuku, u skladu s navedenim propisom, provesti Akademija socijalne skrbi.

U poglavlju 2.11.3. *Sustav socijalne skrbi*, stranica 107, vezano uz navod da su zaposleni u područnim uredima HZSR-a stupanjem na snagu ZID-a dobili novi veliki, uključujući i administrativni posao, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su ZID-om objedinjene prvenstveno naknade iz sustava socijalne skrbi te da većina korisnika drugih objedinjenih naknada koriste i naknade iz sustava socijalne skrbi. Sukladno tome, potrebno je uzeti u obzir članak 4. Zakona o djelatnosti socijalnog rada („Narodne novine“, br. 16/19. i 18/22.) koji propisuje da je jedan od ciljeva obavljanja djelatnosti socijalnog rada zastupanje osjetljivih i obesnaženih društvenih skupina te otklanjanje zapreka s kojima se ljudi susreću u ostvarivanju svoje socijalne sigurnosti, postizanje socijalno pravednog društva koje je zasnovano na humanizmu i ljudskim pravima koje svim svojim članovima omogućava dostojanstven život, a što je zadaća HZSR-a i njegovih područnih ureda.

Vezano za preporuku 64., stranica 110, upućenu *Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih, da u naredni Plan mjera za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja, za socioekonomski ugrožene kandidate, uvrsti mjeru oslobođenja od plaćanja troškova prijemnih ispita pri upisu na fakultete*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se visoko obrazovanje osim na fakultetima izvodi i na integriranim sveučilištima te veleučilištima. Vlada Republike Hrvatske će razmotriti mogućnost da visokim učilištima preporuči oslobođenje od plaćanja prijemnih ispita za kandidate slabijeg socioekonomskog statusa.

U odnosu na preporuku 65., stranica 111, *Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike da pri idućim izmjenama Zakona o radu predloži jasnu odredbu o obvezi poslodavca da osigura sredstva za rad*, Vlada Republike Hrvatske smatra da navedena preporuka nije primjenjiva budući da se poziva na reguliranje materija koja ne pripada ZOR-u. S obzirom na to da je cilj ove preporuke osigurati da oglasi za zapošljavanje ne budu diskriminatorni po osnovi socioekonomskog položaja kandidata za zapošljavanje (a ne radnika), ističemo da odgovarajuća razina zaštite radnika postoji u ZOR-u, dok je oglašavanje za zapošljavanje i s tim u vezi zabrana diskriminacije po bilo kojoj od propisanih osnova, predviđena drugim propisom. Naime, Zakonom o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, br. 85/08. i 112/12.) zabranjena je diskriminacija u svim pojavnim oblicima, a jedan od predviđenih pojava oblika upravo je i diskriminacija na temelju imovnog stanja. Imajući u vidu činjenicu da se navedeni propis primjenjuje osobito u području rada i radnih uvjeta te da uključuje kriterije za odabir i uvjete pri zapošljavanju (članak 8. Zakona o suzbijanju diskriminacije), predložena preporuka ne može se odnositi na materiju koju uređuje ZOR.

Vezano za navode u poglavlju 2.12.1. *Stanovanje*, stranica 122, koji se odnose na problematiku „stambenog zbrinjavanja nakon aktiviranja klizišta u Gornjem Knegincu 2014. u kojem je 85 obitelji ostalo bez domova“, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je, nakon

pojave klizišta koje je 2018. godine oštetilo i porušilo obiteljske kuće stanovnika Ulice Stari put u Hrvatskoj Kostajnici, donijela Odluku o kriterijima i načinima za stambeno zbrinjavanje stanovnika zgrada i uklanjanje ostataka porušenih obiteljskih kuća i drugih stambenih zgrada koje su uništene ili oštećene zbog klizanja tla na području Hrvatske Kostajnice i drugih područja u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 60/18. i 59/23.), a Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine objavilo je Javni poziv za ostvarenje prava na stambeno zbrinjavanje stanovnika obiteljskih kuća i drugih stambenih zgrada i uklanjanje ostataka porušenih zgrada koje su uništene ili oštećene zbog klizanja tla na području Republike Hrvatske na koji se odazvalo ukupno 85 obitelji iz županija koje su razvrstane od I do III stupnja razvijenosti. S područja općine Gornji Kneginec na javni poziv odazvala se jedna obitelj dok se druge eventualno ugrožene obitelji nisu javile na taj poziv kao niti na ponovljeni Javni poziv objavljen u travnju 2024. godine. Vlada Republike Hrvatske napominje kako je u slučaju obitelji koja je jedina podnijela zahtjev u međuvremenu donesena odluka o pravu na stambeno zbrinjavanje te u ovom trenutku ovlaštena Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama rješava po toj odluci nalaženjem odgovarajućeg stambenog prostora za ugroženu obitelj. U odnosu na problem dokazivanja najma stanara zgrada koje su ugrožene klizištima, skreće se pozornost da u Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine do sada još nije zaprimljen niti jedan takav slučaj u kojem bi se obratila obitelj koja je u najmu stambene zgrade koja je ugrožena klizištem. Stoga bi, o eventualnoj potrebi dopune postupka utvrđivanja prava koja se navode u predmetnom Izvješću bilo opravdano razmotriti druge mogućnosti ako bi se takvi slučajevi pojavili u većem broju.

U poglavlju 2.12.2. *Energetsko siromaštvo*, stranica 125, Vlada Republike Hrvatske ističe kako u predmetnom poglavlju nisu navedeni podaci koje je Ministarstvo graditeljstva, prostornoga uređenja i državne imovine dopisom od 4. veljače 2025. dostavilo pučkoj pravobraniteljici.

Vezano za navode u poglavlju 2.14. *Graditeljstvo*, stranica 143, koji se odnose na potrebu obavljanja češćih kontrolnih nadzora građevinske inspekcije, dugotrajnost i potrebu skraćivanja postupaka izvršenja inspekcijskih rješenja putem treće osobe, unaprjeđenje sustava nadzora i korištenje digitalnih alata radi poboljšanja transparentnosti te povećanje broja građevinskih inspektora, kojih je 105, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je na dan 31. prosinca 2024. poslove građevinskih inspektora obavljalo 58 građevinskih inspektora. U Državnom inspektoratu je tijekom 2024. godine zaprimljeno 9.390 podnesaka koji su raspoređeni na 58 građevinskih inspektora. Godišnje se zaprima 4.000 do 6.000 prijava o mogućem nezakonitom građenju te oko 5.000 prijava o početku građenja s izdanim aktom.

Postotak broja kontrolnih nadzora u odnosu na sve obavljene nadzore građevinske inspekcije od 2021. godine kontinuirano se povećava, što je rezultiralo puno većim brojem ukupno uklonjenih nezakonitih građevina iz prostora. Što se tiče ubrzavanja postupaka izvršenja rješenja o uklanjanju građevina, izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, broj 67/23.), ukupno trajanje postupka već je znatno skraćeno. Naime, investitorima koji grade izvan građevinskog područja i u zaštićenim područjima određen je rok za uklanjanje od 15 dana te građevinska inspekcija može pokrenuti postupak uklanjanja putem treće osobe i bez izricanja novčanih kazni.

U vezi navoda da je građane odnosno poznate prijavitelje mogućeg nezakonitog građenja potrebno obavijestiti o postupanju u roku od 30 dana kako je određeno člankom 42. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09. i 110/21.; u daljnjem tekstu: ZUP) za postupke koji se pokreću po službenoj dužnosti, Vlada Republike Hrvatske

naglašava kako se ZUP kao opći propis primjenjuje supsidijarno jer se pojedina pitanja upravnog postupka mogu drugim zakonom (*lex specialis*) urediti drukčije. Člankom 58. Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, br. 115/18., 117/21., 67/23. i 155/23.; u daljnjem tekstu: ZDI) određeno je da ako inspektor povodom zaprimljene predstavke obavi inspekcijski nadzor, poznatog podnositelja će u pisanom obliku obavijestiti o utvrđenom činjeničnom stanju i poduzetim mjerama. Dakle, ZDI nije propisao rok za obavljanje nadzora povodom zaprimljene prijave, jer se radi o inicijativi za obavljanje nadzora te se rok od 30 dana primjenjuje za obavijesti poznatim prijaviteljima od dana kada inspektor obavi nadzor te utvrdi sve odlučne činjenice. Vlada Republike Hrvatske ističe kako se pučkoj pravobraniteljici u velikom broju obraćaju građani koji smatraju da su podnošenjem prijave građevinskoj inspekciji ostvarili status stranke u inspekcijskom postupku te nastoje putem upravnog postupka građevinske inspekcije rješavati susjedske ili suvlasničke probleme ili utvrditi materijalnu ili nematerijalnu štetu (pogled, blizina susjedne građevine i sl.) koja može nastati bilo zakonitim bilo nezakonitim građenjem. Nadzori građevinske inspekcije planiraju se u odnosu na procjenu o potrebi zaštite javnog interesa na koji ukazuju podnesci građana, medija, jedinica lokalne i područne samouprave ili drugih saznanja te se obavljaju sukladno prioritetima određenim člankom 103. ZDI-a. Navedeno znači da se nadzori ne obavljaju prema redoslijedu zaprimanja prijava, što za posljedicu ima nezadovoljstvo onih prijavitelja koji nisu zaprimili obavijest o postupanju građevinske inspekcije u roku od 30 dana od dana podnošenja prijave.

U poglavlju 2.17. *Prava hrvatskih branitelja*, na stranici 148, u dijelu s podacima o zahtjevima za ostvarivanje statusa hrvatskog branitelja navedeno je da Ministarstvo obrane nije dostavilo podatke. Vlada Republike Hrvatske ističe kako su, u skladu s traženjem pučke pravobraniteljice, podaci dostavljeni dopisom od 23. siječnja 2025.

U poglavlju 2.17. *Prava hrvatskih branitelja*, stranica 150, u rečenici „U 2024. godini formalno je osnovan prvi takav centar u Pakracu, čiji se početak rada očekuje 2026. godine, a planira se izgradnja još pet centara“, Vlada Republike Hrvatske ističe kako prenesene informacije ne odražavaju, u potpunosti, stvarno stanje. Naime, Ministarstvo hrvatskih branitelja planira izgradnju ukupno pet braniteljskih centara, u koju brojku je uključen i Braniteljski centar u Pakracu, dok iz navoda u predmetnom Izvješću proizlazi da bi se trebalo graditi ukupno šest centara.

U poglavlju 2.18. *Nestali, suđenja za ratne zločine i civilni stradalnici iz Domovinskog rata*, stranica 152, vezano uz navode o provedbi Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21.; u daljnjem tekstu: ZCSDR) Vlada Republike Hrvatske ističe, u vezi navoda o dugotrajnosti postupka, kako je u prvostupanjskom postupku potrebno pribaviti dokaze propisane Pravilnikom o načinu ostvarivanja statusa i prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 118/21.), a ako se radi o ostvarivanju statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata potrebno je obaviti i vještačenje o uzroku i stupnju oštećenja organizma civilnog invalida iz Domovinskog rata. U cilju rasterećenja i olakšanja postupka strankama, sve dokaze i podatke o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija kod javnopravnih tijela ili suda, službena osoba pribavlja po službenoj dužnosti. Prema ZUP-u službena osoba u postupku utvrđuje činjenično stanje svim sredstvima prikladnim za dokazivanje te u tu svrhu može pribaviti isprave, saslušati svjedoke, pribaviti nalaz i mišljenje vještaka i obaviti očevid. Medicinska i druga dokumentacija izdana od druge države ne priznaje se što je sukladno odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske prema kojoj se kao pisano dokazno sredstvo ne može upotrijebiti dokumentacija izdana od strane države i ona ne može biti dokaz o događaju koji se zbio na teritoriju Republike Hrvatske.

Nadalje, u nastavku istog poglavlja, stranica 153, navodi se da „*velik broj predmeta nalazi kod Povjerenstva za provjeru postojanja zapreke iz članka 5. ZCSDR-a, u prosjeku 10-12 mjeseci*“. Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako navedena izjava nije točna što je dokazano i podacima koje je Ministarstvo hrvatskih branitelja dostavilo pučkoj pravobraniteljici te koje se citira u predmetnom Izvješću. Povjerenstvo utvrđuje je li podnositelj zahtjeva, odnosno civilna osoba poginula, umrla ili nestala u Domovinskom ratu temeljem koje podnositelj zahtjeva izvodi svoj status, sukladno članku 5. stavku 1. točki 1. ZCSDR-a bio pripadnik, pomagač ili suradnik neprijateljskih vojnih i paravojnih postrojbi koji su sudjelovali u oružanoj agresiji na Republiku Hrvatsku ili na bilo koji drugi način pomagao neprijatelju te u tu svrhu od nadležnih tijela (Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo obrane, Sigurnosno-obavještajna agencija, Vojno sigurnosno-obavještajna agencija, Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata) pribavlja podatke za podnositelja zahtjeva i osobe od koje izvodi pravo. Kao što je i navedeno u predmetnom Izvješću, na Povjerenstvo su, radi provjere postojanja zapreke iz članka 5. ZCSDR-a, dostavljena 1082 kompletirana predmeta, od kojih je Povjerenstvo riješilo 1021 predmet ili 94 %. U cilju što bržeg rješavanja o zahtjevu stranke, odnosno donošenja mišljenja u vezi zapreka iz članka 5. ZCSDR-a Povjerenstvo svoje sjednice održava u pravilu jedanput mjesečno, čime se prati priljev novih, kompletiranih predmeta i izbjegava dugotrajnije čekanje na dostavu predmetnog mišljenja. Slijedom navedenoga, budući kako postupak od zaprimanja predmeta na Povjerenstvu pa do otpreme mišljenja traje najviše tri mjeseca, Vlada Republike Hrvatske smatra neutemeljenima navode da predmeti na mišljenje Povjerenstva čekaju 10 - 12 mjeseci.

Vezano uz ponovljenu preporuku 85., stranica 154, *Vladi RH, da provede medijsku kampanju s ciljem osvještavanja široke javnosti o doprinosu pripadnika nacionalnih manjina hrvatskoj kulturi i društvenom razvoju*, Vlada Republike Hrvatske napominje kako je, u okviru projektnih aktivnosti Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: Ured), u planu provedba nacionalne medijske kampanje s ciljem osvještavanja doprinosa nacionalnih manjina hrvatskoj kulturi i društvenom razvoju. Kampanja će se sastojati od prikazivanja TV spotova na nacionalnoj televiziji, prikazivanja promotivnih videa na YouTube kanalu, prikazivanja web banneri te emitiranja radijskih spotova s naglaskom na oglašavanje u sredinama u kojima živi veći broj pripadnika nacionalnih manjina. Aktivnost uključuje i izradu edukativnog video materijala usmjerenog općoj javnosti o prisutnosti Židova na ovim prostorima. Izrađeni video materijal bit će javno objavljen na YouTube kanalu Ureda te prezentiran na javnim događanjima u organizaciji nositelja provedbe vezanim uz promicanje tolerancije i prava nacionalnih manjina. Predviđeno je financiranje kroz Europski socijalni fond plus, Program učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027. godine. U međuvremenu, i tijekom 2024. godine, Ured je u izravnom kontaktu s udrugama nacionalnih manjina poticao njihove aktivnosti, uključujući kampanje, na području prava na uporabu manjinskih jezika i pisama te doprinosa pripadnika nacionalnih manjina kulturi i društvenom razvoju.

U okviru poglavlja 2.19. *Prava nacionalnih manjina, Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima te među zaposlenima u upravi i pravosuđu*, na stranici 156, vezano za navod koji glasi: „*Poznato nam je da je u prosincu 2024. godine Bjelovarsko-bilogorska županija izmjenama statuta omogućila pripadnicima češke i srpske nacionalne manjine da i dalje imaju pravo na izbor dožupana iz svojih redova te na mjesta u županijskoj skupštini. Time je Bjelovarsko-bilogorska županija unatoč padu u udjelu ispod minimuma propisanom UZPNM-om, očuvala političku predstavljenost češke i srpske nacionalne manjine te je manjinama omogućila veću vidljivost i uključenost u donošenje odluka. Nažalost, odluka Bjelovarsko-bilogorske županije nije pridobila značajnu pozornost*

medija pa šira javnost, a niti neke JLP(R)S koje se nalaze u istoj situaciji, moguće nisu s njome upoznate.“, Vlada Republike Hrvatske napominje kako Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije prije lokalnih izbora šalje dopis svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim, između ostaloga, traži i podatke o uređenosti statuta koji propisuju pravo nacionalnih manjina na sudjelovanje u predstavničkim i izvršnim tijelima te ih upućuje na mogućnost da statutima urede i pravo na veću zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima sukladno članku 105. Zakona o lokalnim izborima („Narodne novine“, br. 144/12., 121/16., 98/19., 42/20., 144/20. i 37/21.) i članku 41.a stavku 1. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, br. 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08., 36/09., 150/11., 144/12. 19/13. – pročišćeni tekst, 137/15. – ispravak, 123/17., 98/19. i 144/20.).

U poglavlju 2.19. *Prava nacionalnih manjina, Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima te među zaposlenima u upravi i pravosuđu*, stranica 157, u odnosu na podatke o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina među zaposlenima u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima do 2023. godine, Vlada Republike Hrvatske ističe podatke za 2024. godinu. Na dan 31. prosinca 2024. u tijelima državne uprave i stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske bilo je zaposleno 47.655 službenika i namještenika, od kojih su njih 1.348 ili 2,83 % bili pripadnici nacionalnih manjina. Podaci razdijeljeni po narodnosnoj pripadnosti zaposlenih pripadnika nacionalnih manjina pokazuju da je u navedenim tijelima, krajem 2024. godine, najviše bilo zaposleno Srba – 839, koji čine 1,76 % ukupnog broja zaposlenih; zatim Mađara – 80 koji čine 0,17 % i Talijana – 80, koji čine 0,17 % zaposlenih; Bošnjaka – 74, koji čine 0,16 % zaposlenih; Čeha – 70, koji čine 0,15 % zaposlenih; Albanaca – 40, koji čine 0,08 % zaposlenih; Slovenaca – 27, koji čine 0,06 % zaposlenih te 10 Roma, koji čine 0,02 % zaposlenih, dok se pripadnicima ostalih nacionalnih manjina izjasnilo 128 službenika i namještenika koji čine 0,27 % od ukupnog broja zaposlenih službenika i namještenika.

Tijekom 2024. godine tijela državne uprave i stručne službe i uredi Vlade Republike Hrvatske raspisali su ukupno 493 javna natječaja i oglasa (372 radi prijma na neodređeno vrijeme i 121 radi prijma na određeno vrijeme) za 2.768 radnih mjesta (2.547 na neodređeno vrijeme i 221 na određeno vrijeme), odnosno za 3.269 izvršitelja (3.019 na neodređeno vrijeme i 250 na određeno vrijeme). U prijavama na javne natječaje i oglase 83 kandidata se pozvalo na pravo prednosti na temelju pripadnosti nacionalnoj manjini, od kojih je zaposleno 9 kandidata i to 8 na temelju najvećeg broja ostvarenih bodova na testiranju i intervjuu, dok je jedan kandidat zaposlen na temelju poziva na pravo prednosti zbog pripadnosti nacionalnoj manjini.

Pravosudna tijela raspisala su 713 javnih natječaja i oglasa (508 radi prijma na neodređeno vrijeme i 205 radi prijma na određeno vrijeme) za 724 radna mjesta (532 na neodređeno vrijeme i 192 na određeno vrijeme), odnosno za 1.218 izvršitelja (910 na neodređeno vrijeme i 308 na određeno vrijeme). U prijavama na javne natječaje i oglase 30 kandidata se pozvalo na pravo prednosti na temelju pripadnosti nacionalnoj manjini, od kojih je zaposleno 8 kandidata – 7 kandidata na temelju najvećeg broja ostvarenih bodova na testiranju i intervjuu i jedan kandidat na temelju poziva na pravo prednosti.

Od ukupno 113 kandidata koji su se u tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima i stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske pozvali na pravo prednosti na temelju pripadnosti nacionalnoj manjini, 113 kandidata izjasnilo se o svojoj pripadnosti nacionalnoj manjini kako slijedi:

- 56 kandidata srpske nacionalnosti
- 10 kandidata bošnjačke nacionalnosti
- 10 kandidata češke nacionalnosti
- 8 kandidata albanske nacionalnosti
- 5 kandidata slovenske nacionalnosti
- 4 kandidata mađarske nacionalnosti
- 4 kandidata romske nacionalnosti
- 4 kandidata slovačke nacionalnosti
- 3 kandidata makedonske nacionalnosti
- 3 kandidata njemačke nacionalnosti
- 2 kandidata rusinske nacionalnosti
- 2 kandidata talijanske nacionalnosti
- 1 kandidat crnogorske nacionalnosti
- 1 kandidat židovske nacionalnosti.

Od zaposlenih 17 kandidata koji su se pozvali na pravo prednosti na temelju pripadnosti nacionalnoj manjini, njih 8 je zaposleno u Ministarstvu unutarnjih poslova, 1 u Ministarstvu financija, a 8 u pravosudnim tijelima. U tijelima državne uprave 8 kandidata je zaposleno na temelju ostvarenog najvećeg broja bodova na testiranju i intervjuu, a jedan kandidat zaposlen je na temelju poziva na pravo prednosti zbog pripadnosti nacionalnoj manjini. U pravosudnim tijelima je 7 kandidata zaposleno na temelju ostvarenog najvećeg broja bodova na testiranju i intervjuu, dok je 1 kandidat zaposlen na temelju poziva na pravo prednosti zbog pripadnosti nacionalnoj manjini. Za 39 kandidata koji su se u tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima i stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske pozvali na pravo prednosti na temelju pripadnosti nacionalnoj manjini, natječaji su još u tijeku.

Od 1. studenoga 2024. do 31. prosinca 2024. u Centraliziranom sustavu za zapošljavanje je raspisano 97 javnih natječaja za 130 izvršitelja – od toga 78 javnih natječaja na neodređeno vrijeme za 109 izvršitelja i 21 javni natječaj na određeno vrijeme za 21 izvršitelja.

Vezano za poglavlje 2.19. *Prava nacionalnih manjina, Ravnopravna i službena uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina*, stranica 159, navedeno je da u Općini Orehovica dvojezičnost još nije uvedena iako je udio romskog stanovništva prema Popisu stanovništva 2021. godine porastao iznad jedne trećine. Vezano za taj navod Vlada Republike Hrvatske ističe kako je potrebno ostvariti konsenzus oko pitanja koji od romskih jezika će se uvesti u ravnopravnu službenu uporabu (romani chib-romski jezik ili bajaški-rumunjski jezik) u okviru romske nacionalne manjine nakon čega Općina Orehovica treba svojim statutom detaljno urediti ostvarivanje tih prava i opseg ostvarivanja tih prava na svojem području.

U poglavlju 2.19. *Prava nacionalnih manjina, Ravnopravna i službena uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina*, na stranici 159, vezano uz navod „U Izvješću Odbora stručnjaka navodi se i da se alternativna mogućnost dobrovoljnog uvođenja manjinskog jezika u ravnopravnu službenu uporabu u JLP(R)S od strane centralnih vlasti ne promiče i ne potiče u dovoljnoj mjeri te da u značajnom broju JLS-a u kojoj je pripadnika pojedine manjine manje od trećine ukupnog stanovništva, ali koje imaju dovoljan broj govornika manjinskog jezika, on još nije uveden u ravnopravnu i službenu uporabu.“, Vlada Republike Hrvatske napominje da Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije prikuplja podatke i kontinuirano prati ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina te potiče jedinice na

uvođenje dvojezičnosti statutima i ujedno naglašava važnost manjinskih jezika. O navedenom pravu podučavaju se lokalni i državni službenici na radionicama „Primjena Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina“, u organizaciji Državne škole za javnu upravu. Radi prikupljanja podataka za potrebe izrade Izvješća o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, izrađen je e-Sustav za praćenje provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, br. 155/02., 47/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 80/10. i 93/11. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) putem kojeg jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dostavljaju podatke potrebne za izradu tog izvješća uključujući i podatke o dvojezičnosti, i u 24 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje imaju jednu trećinu stanovnika pripadnika nacionalnih manjina, i u onim jedinicama koje su dvojezičnost uvele statutom. Ove potonje su: Istarska županija (talijanski) i Bjelovarsko-bilogorska županija (albanski, češki, mađarski i srpski); gradovi: Poreč-Parenzo, Pula-Pola, Buje-Buie, Novigrad-Cittanova, Rovinj-Rovigno, Umag-Umag, Vodnjan-Dignano (talijanski) i Vrbovsko (srpski), Daruvar (češki), Grubišno polje (češki i mađarski), Našice (slovački) te općine: Bale-Valle, Brtonigla-Verteneglio, Funtana-Fontane, Fažana-Fasana, Kaštelir-Labinci-Castelliere-S.Domenica, Motovun-Montona, Raša, Tar Vabriga-Torre Abrega, Vižinada-Visinada i Vrsar-Orsera (talijanski), Bilje, Ernestinovo i Tordinci (mađarski), Kneževi Vinogradi (srpski), Dežanovac (češki), Punitovci (slovački) - prema dostavljenim podacima za 2024. godinu.

Vezano za navode u poglavlju 2.19. *Prava nacionalnih manjina, Ravnopravna i službena uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina*, stranica 159 i 160, koji se odnose na postavljanje latinično-ćiriličnih prometnih znakova s nazivima naseljenih mjesta na ulazima i izlazima iz naselja u općinama koje su statutima predviđjele ostvarivanje ovog manjinskog prava, Vlada Republike Hrvatske navodi kako je Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije nakon Popisa stanovništva 2021. godine, u okviru svog djelokruga, izradilo analizu statuta gore navedene 24 jedinice lokalne samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina čine više od jedne trećine stanovnika te utvrdilo koje jedinice imaju izrijekom propisano pravo iz članka 10. Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 51/00. i 56/00 - ispravak). Navedeno pravo propisuje da općine, gradovi i županije u kojima je u ravnopravnoj službenoj uporabi jezik i pismo nacionalne manjine, dvojezično ili višejezično, istom veličinom slova, ispisuju se: 1. pisani prometni znakovi i druge pisane oznake u prometu, 2. nazivi ulica i trgova, 3. nazivi mjesta i geografskih lokaliteta. Nadalje, statutom općine ili grada u kojima je u ravnopravnoj službenoj uporabi jezik i pismo nacionalne manjine, propisat će se da li se prava iz stavka 1. ovoga članka ostvaruju na cijelom području ili samo u pojedinim mjestima, te da li se i kod kojih mjesta koriste tradicionalni nazivi mjesta ili lokaliteta. Statutom općine ili grada može se propisati da na području, na kojem je u službenoj uporabi jezik i pismo nacionalne manjine, pravne i fizičke osobe koje obavljaju javnu djelatnost mogu ispisivati nazive dvojezično ili višejezično.

Vezano za ponovljenu preporuku 88., stranica 162, *Hrvatskoj radioteleviziji da poveća udio i učestalost programa o nacionalnim manjinama, u značajnijoj mjeri ga uvrštava u emisije opseg programa te u emisijama namijenjenima nacionalnim manjinama redovito koristi manjinske jezike*, Vlada Republike Hrvatske napominje da Hrvatska radiotelevizija, prema Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji („Narodne novine“, br. 137/10., 76/12., 78/16., 46/17., 73/17. - ispravak, 94/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 114/22., 20/23. – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske i 18/24. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), u ostvarivanju svojih programskih načela i obveza, ima obvezu proizvoditi i/ili objavljivati emisije namijenjene informiranju pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Imajući u vidu činjenicu da je jedan od ciljeva Hrvatske radiotelevizije

čuvanje digniteta i promicanje vrijednosti nacionalnih manjina ovo je pitanje uređeno i Ugovorom između Hrvatske radiotelevizije i Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2027.

U poglavlju 2.20. *Diskriminacija temeljem rasnog ili etničkog podrijetla*, stranica 164, vezano za navod o preporuci UN-ovog Odbora za ljudska prava za poduzimanjem dodatnih mjera kako bi se prevenirao govor mržnje i zločin iz mržnje prema Romima i pripadnicima srpske nacionalne manjine, Vlada Republike Hrvatske ističe kako Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije kontinuirano vodi računa o unaprjeđenju zakonodavnog okvira na području suzbijanja zločina iz mržnje i govora mržnje. Tako su Zakonom o izmjenama i dopunama KZ-a („Narodne novine“, broj 36/24.), koji je stupio na snagu 2. travnja 2024., poduzeti daljnji koraci u smjeru pooštavanja zakonske politike kažnjavanja za kaznena djela motivirana mržnjom. Revidirano je kazneno djelo teške tjelesne ozljede s posljedicom smrti na način da je propisan kvalificirani oblik počinjenja (članak 120. stavak 2.), sa zapriječenom strožom kaznom (od pet do petnaest godina zatvora). Radi se o slučaju kada je smrt prouzročena počinjenjem kvalificiranih oblika kaznenih djela sakaćenja ženskih spolnih organa (članak 116. stavak 3.), teške tjelesne ozljede (članak 118. stavak 2.) ili osobito teške tjelesne ozljede (članak 119. stavak 2.) koja su počinjena iz mržnje. Nadalje, kazneno djelo sudjelovanja u tučnjavi dopunjeno je novim kvalificiranim oblicima (članak 122. stavci 2. i 4.), koji propisuju strože kažnjavanje za slučaj sudjelovanja u tučnjavi ili napadu (od šest mjeseci do pet godina zatvora) odnosno organiziranja ili vođenja grupe osoba koje sudjeluju u tučnjavi ili napadu (od jedne do deset godina zatvora), kada se radi o postupanju motiviranom mržnjom. Također, uveden je i kvalificirani oblik kaznenog djela nasilničkog ponašanja (članak 323.a stavak 2.), koji propisuje strožu kaznu za slučaj počinjenja ovog kaznenog djela iz mržnje (od šest mjeseci do pet godina zatvora). Osim spomenutih novih kvalificiranih oblika kaznenih djela, također je povišena zapriječena zatvorska kazna za teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154. stavak 1.) počinjena iz mržnje (s raspona kazne od tri do deset godina zatvora na raspon kazne od pet do dvanaest godina zatvora). Unaprjeđenje zakonodavnog okvira ne odnosi se samo na snažniju kaznenopravnu zaštitu pripadnika srpske i romske nacionalne manjine, već na sve pripadnike nacionalnih manjina kao i druge kategorije osoba koje karakterizira pripadnost određenoj društvenoj skupini prema kojoj počinitelj ispoljava mržnju motiviranu nekom od diskriminatornih osnova navedenih u članku 87. stavku 21.

Vezano uz navode u poglavlju 2.20. *Diskriminacija temeljem rasnog ili etničkog podrijetla*, stranica 165, koji glase: „Unutar Strategije demografske revitalizacije RH do 2033. godine, donesene u ožujku 2024. godine, predviđeno je usvajanje Nacionalnog plana migracije RH, no Ministarstvo demografije i useljeništva nije odgovorilo oko donošenja ovog strateškog dokumenata.“, Vlada Republike Hrvatske ističe kako Ministarstvo demografije i useljeništva planira pokrenuti izradu Nacionalnog plana migracijske politike do 2033. godine te je u tom smislu krajem 2024. godine osiguralo preduvjete i dogovorilo suradnju s relevantnim tijelima državne uprave koja će sudjelovati u pripremi, izradi i provedbi Nacionalnog plana i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana migracijske politike do 2029. godine.

Preporuka broj 89., stranica 165, *Vladi Republike Hrvatske, da žurno usvoji migracijsku i integracijsku politiku te jasno odredi mjere i njihove nositelje*, Vlada Republike Hrvatske ističe da je trajanje izrađenog Nacionalnog programa za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita bilo predviđeno od 2023. do 2025. godine, a budući da isti nije donesen, pristupit će se izradi novoga dokumenta.

Vezano za poglavlje 2.20. *Diskriminacija temeljem rasnog ili etničkog podrijetla, Romi*, stranica 167, u kojemu se navodi kako Vlada Republike Hrvatske nije izvijestila Odbor za eliminaciju rasne diskriminacije Ujedinjenih naroda o provedbi preporuke za okončanje *de facto* diskriminacije u školama i osiguravanje kvalitetnog i inkluzivnog obrazovanja romskoj djeci, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je Ured prikupio očitovanja nadležnih tijela o provedbi žurnih preporuka Odbora za eliminaciju rasne diskriminacije Ujedinjenih naroda te ih putem Ministarstva vanjskih i europskih poslova dostavio tom Odboru. Na službenim stranicama Ujedinjenih naroda moguće je vidjeti kako je 17. prosinca 2024. dostavljeno očitovanje Republike Hrvatske https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CERD%2FC%2FHRV%2FFCO%2F9-14&Lang=en.

Preporuka broj 92., stranica 167, *Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ministarstvu graditeljstva, prostornog uređenja i državne imovine, da u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima žive Romi provedu učinkovite modele unaprjeđenja uvjeta stanovanja romskih obitelji koje žive u neuvjetnim nekretninama*, Vlada Republike Hrvatske uz Godišnji program unaprjeđenja životnih uvjeta pripadnika romske nacionalne manjine koji, uz suglasnost Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, donosi Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, preporuka se provodi i kroz aktivnost kojoj je nositelj Ured, a kojom se putem Povjerenstva osigurava financijska pomoć za pripadnike romske nacionalne manjine. Povjerenstvo je, primjerice, tijekom 2024. godine odobrilo 15 zamolbi fizičkih osoba za su/financiranje žurnih potreba pripadnika romske nacionalne manjine koji se nalaze u riziku od siromaštva, a dostatnu potporu nisu osigurali kroz druge relevantne institucije, ukupne vrijednosti 52.133,38 eura (od toga 8 zahtjeva odobreno je pripadnicama romske nacionalne manjine, u ukupnom iznosu od 24.308,14 eura), od čega je 14 zamolbi odobreno radi otklanjanja šteta uzrokovanih nenamjernim požarima, poplavama te ostalim nepredvidivim nepogodama i nesrećama na stambenim i drugim objektima, a jedna zamolba za sufinanciranje liječenja, nabave lijekova i medicinskih pomagala.

U odnosu na preporuku 95., stranica 172, *Hrvatskom zavodu za zapošljavanje da unaprijedi model postojećih vaučera za učenje hrvatskog jezika kako bi bili dostupni što većem broju stranih radnika u Republici Hrvatskoj*, Vlada Republike Hrvatske smatra kako je korištenje vaučera za učenje hrvatskog jezika omogućeno onim stranim radnicima koji dobiju dozvolu za boravak i rad u trajanju od jedne godine. Uključeni su novi sektori gospodarstva za koje se mogu provoditi programi te je omogućeno učenje hrvatskog jezika do razine C1. Nadalje, vezano uz pitanje geografske dostupnosti tečajeva, očitujemo se kako isto ne ovisi o HZZ-u. Tečajeve hrvatskog jezika provode oni pružatelji usluga koji zadovoljavaju kriterije za upis i provedbu programa te HZZ ne može utjecati na njihovu geografsku dostupnost.

U poglavlju 2.20. *Diskriminacija na temelju rasnog ili etičkog podrijetla, Migranti*, stranica 172 i 173, vezano uz navode na stranicama da su tražitelji međunarodne zaštite suočeni s jezičnom barijerom i poteškoćama kod pristupa zdravstvenim i socijalnim uslugama, obrazovanju te ostalim javnim uslugama, kao i da je prema navodima organizacija civilnog društva, većini tih organizacija od 2020. godine onemogućeno djelovanje unutar samih prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite, Vlada Republike Hrvatske napominje da je u okviru projekta koje provodi Médecins du Monde Belgique tražiteljima međunarodne zaštite pružena zdravstvena zaštita unutar prihvatilišta, kao i organizacija pregleda u zdravstvenim ustanovama. Uz to, tražiteljima međunarodne zaštite osigurana je pratnja u zdravstvene

ustanove kao i asistencija prevoditelja radi lakšeg snalaženja te sporazumijevanja s liječnicima, a potporu pruža i Hrvatski Crveni križ.

U odnosu na preporuku 96., stranica 174, *Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da u postojeći model vaučera za učenje hrvatskog jezika uključi i osobe pod međunarodnom zaštitom u Republici Hrvatskoj*, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike omogućava učenje hrvatskog jezika svim strancima koji rade u Republici Hrvatskoj, odnosno stranim radnicima kojima je izdana radna dozvola u trajanju od najmanje dvije godine, a i onima kojima je produljena radna dozvola u trajanju od najmanje godinu dana te su dostavili presliku potvrde o boravištu i presliku dozvole za boravak i rad. Iznimno je temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske omogućeno da vaučer za učenje hrvatskog jezika mogu koristiti i osobe pod privremenom zaštitom koja se odnosi na osobe iz Ukrajine (navedena Odluka je donesena na 69. sjednici Vlade Republike Hrvatske kojom je privremena zaštita produljena do 4. ožujka 2026.).

U odnosu na poglavlje 2.24.3. *Digitalizacija pravosuđa*, stranica 193, u kojemu se navode postignuća u području digitalizacije pravosuđa, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako je Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije izradilo Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Prekršajnog zakona kojim se u prekršajne postupke koji se vode pred sudovima uvodi e-komunikacija, odnosno omogućuje se podnošenje podnesaka i dostava pismena putem informacijskog sustava. Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Prekršajnog zakona objavljen je na portalu e-savjetovanja 16. travnja 2025., a savjetovanje sa zainteresiranom javnošću trajalo je trideset dana.

Vezano za preporuku 100., stranica 200, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, predlaže da izradi analizu troškova potrebnih za pružanje primarne pravne pomoći*, Vlada Republike Hrvatske napominje da Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije kontinuirano, od 2023. godine, povećava financijska sredstva za projekte pružanja primarne pravne pomoći. Tako su i za 2025. godinu, u trećoj godini provedbe projekata, povećana financijska sredstva za projekte pružanja primarne pravne pomoći, i to za 23,28 % u odnosu na 2024. godinu. Maksimalan iznos koji će biti isplaćen pružateljima primarne pravne pomoći povećan je sa 40.560,00 na 50.000,00 eura, što je u skladu sa zamolbom „Inicijative za unaprjeđenje funkcioniranja sustava besplatne pravne pomoći“ iz studenoga 2024. godine kojom su pružatelji primarne pravne pomoći koji u sustavu rade dugi niz godina, prema svom iskustvu i praksi, predložili da najniži iznos u kategoriji pružatelja s najviše iskustva bude 50.000,00 eura kako bi se pokrili neophodni troškovi pružanja besplatne pravne pomoći u jednoj godini. Prilikom raspisivanja natječaja u novom ciklusu financiranja razmotrit će se mogućnosti izrade analize troškova potrebnih za pružanje primarne pravne pomoći.

U odnosu na preporuku 101., stranica 200, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da pravovremeno isplaćuje sredstva za pružanje primarne pravne pomoći*, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije u 2025. godini, s ciljem pravovremene isplate sredstava pružateljima primarne pravne pomoći, sklopilo ugovore s pružateljima primarne pravne pomoći početkom veljače, a prvu ratu od ukupno tri, je isplatilo početkom ožujka 2025. godine. Druga rata će se isplatiti nakon provjere i odobravanja godišnjih izvješća za 2024. godinu, početkom svibnja 2025. godine, što predstavlja bržu dinamiku isplate sredstava u odnosu na prethodnu 2024. godinu.

U preporuci 102., stranica 200, *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže se da imenuje članove Povjerenstva za besplatnu pravnu pomoć*, a Vlada Republike Hrvatske napominje kako je Povjerenstvo u fazi imenovanja te će u skorom roku nastaviti s radom.

U odnosu na preporuku 103., stranica 201, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da definira kriterije za pružanje primarne pravne pomoći od strane upravnih tijela u županijama, u skladu s člankom 10. točkom d) Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći*, Vlada Republike Hrvatske napominje da su člankom 10. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći („Narodne novine“, br. 143/13. i 98/19.; u daljnjem tekstu: ZBPP) propisane pretpostavke za pružanje primarne pravne pomoći koje primjenjuju svi pružatelji primarne pravne pomoći (upravna tijela, ovlaštene udruge i pravne klinike). Jedno od pitanja koje se htjelo urediti donošenjem ZBPP-a je unaprjeđenje sustava besplatne pravne pomoći sa stajališta potreba socijalno ugroženih osoba za pravnim informiranjem i savjetovanjem (tzv. primarnom pravnom pomoći) i sa stajališta rasterećenja, odnosno, smanjenog opterećenja pravosuđa. Kako bi se primarna pravna pomoć osigurala širokom krugu korisnika, a što je istican kao jedan od glavnih nedostataka ZBPP-a, pojednostavljen je postupak njezinog odobravanja na način da se ostvaruje izravnim obraćanjem pružateljima pravne pomoći i da pružatelji primarne pravne pomoći sami provjeravaju ispunjavaju li podnositelji zahtjeva zakonske uvjete za ostvarenje prava na primarnu pravnu pomoć.

Vezano za preporuku 104., stranica 201, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da definira kriterije za procjenu „konkretnih životnih okolnosti“ pri odlučivanju o zahtjevima za sekundarnu pravnu pomoć u skladu s čl. 13. st. 2. t. f) Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći*, Vlada Republike Hrvatske napominje da odredba članka 13. stavka 2. točke f) ZBPP-a sadrži ovlaštenje upravnog tijela da o odobravanju sekundarne pravne pomoći odluči po slobodnoj ocjeni, odnosno da u ostalim upravnim i građanskim sudskim postupcima (koji se ne odnose na postupke u vezi sa stvarnim pravima, iz radnih odnosa, obiteljskih odnosa, ovršnih postupaka i mirnog rješenja spora) odobri sekundarnu pravnu pomoć kada takva potreba proizlazi iz konkretnih životnih okolnosti podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, a u skladu s temeljnom svrhom ZBPP-a. Upravna tijela su dužna prilikom donošenja rješenja u obrazloženju rješenja navesti razloge kojima su se rukovala prilikom donošenja rješenja. U slučaju negativnog rješenja, stranka ima pravo žalbe Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, odnosno tužbe upravnom sudu, u kojim postupcima se, između ostaloga, može utvrđivati je li upravno tijelo iznijelo razloge kojima se rukovalo prilikom donošenja rješenja i jesu li ti razlozi sukladni svrsi radi koje je dano ovlaštenje odlučivanja po slobodnoj ocjeni.

U poglavlju 2.24.6. *Podrška žrtvama i svjedocima*, stranica 204, vezano uz ubrzanje kaznenih postupaka Vlada Republike Hrvatske ističe kako je u listopadu 2024. godine osnovana Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (kao nastavak Radne skupine osnovane 2022.), čiji su članovi sveučilišni profesori, predstavnici najviših pravosudnih tijela, odvjetnici te predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije. Cilj i zadatak Radne skupine je analizirati institute kaznenog postupka kroz sve njegove stadije u svrhu ubrzanja i povećanja učinkovitosti kaznenog postupka. Do sada je održano sedam sastanaka Radne skupine.

U odnosu na ponovljenu preporuku broj 108., stranica 215, *Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da osmisli i provede medijsku kampanju usmjerenu na podizanje svijesti o nezakonitom govoru u javnom prostoru, osobito na društvenim mrežama*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako će se provesti, radi prevencije govora mržnje i zločina iz mržnje kroz podizanje svijesti građana o ovim negativnim pojavama, s naglaskom na govor mržnje u javnom prostoru, elektroničkim medijima i društvenim mrežama, nacionalna kampanja, ali i niz aktivnosti čije je djelovanje usmjereno jačanju mehanizama postupanja za borbu protiv zločina iz mržnje i govora mržnje. Nacionalna kampanja adresirat će govor mržnje temeljem šest osnova diskriminacije (spol, rasa/etničko podrijetlo, vjera/uvjerenje, dob, spolna orijentacija i invaliditet), a bit će usmjerena dvjema ciljanim skupinama: a) općoj populaciji – aktivnost uključuje izradu materijala: plakata, televizijskih i radijskih spotova, a prikazivanje materijala planirano je na nacionalnoj televiziji, radijskim postajama te regionalnim središtima b) mladima – izrada videografika i/ili spotova namijenjenih za prikazivanje na društvenim mrežama i Internetu. Kampanja će se provoditi tijekom 2025. godine. Predviđeno je financiranje kroz Europski socijalni fond plus i Program učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027.

Nadalje, Ured je u suradnji s Pravosudnom akademijom, u 2024. godini, održao edukaciju u Osijeku „Zločin iz mržnje i govor mržnje“ koji je nastavak kontinuiranih edukacija na temu zločina iz mržnje i govora mržnje, a namijenjena je kaznenim i prekršajnim sucima, savjetnicima općinskih i županijskih sudova, zamjenicima i državnoodvjetničkim savjetnicima kaznenog odijela županijske i općinske razine te policijskim službenicima. Na jednodnevnom seminaru sudjelovalo je preko 20 polaznika s područja Osječko-baranjske, Požeško-slavonske i Vukovarsko-srijemske županije. Nastavak ovih edukativnih aktivnosti predviđen je i u 2025. godini, a kroz ESF+ projekt „Podrška jednakosti - snažniji sustav i učinkovito planiranje i uključivanje nacionalnih manjina“ planiraju se intenzivirati edukacije za ciljanu skupinu (policijски službenici, državni odvjetnici i suci) u razdoblju od četiri godine u okviru aktivnosti Ureda opisanih u Akcijskom planu suzbijanja diskriminacije za 2025. godinu („Narodne novine“, broj 31/25.). Tijekom 2023. i 2024., Ured je sudjelovao na provedbi projekta REASON - „Unapređenje odgovora na govor mržnje kroz pravno istraživanje, zagovaranje i trening“. Projekt je provodio Hrvatski pravni centar u partnerstvu s Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske, Ministarstvom unutarnjih poslova i Uredom u suradnji s Vrhovnim sudom Republike Hrvatske. Tijekom 2024. završeno je empirijsko istraživanje slučajeva u razdoblju od 2016. do 2021. godine te je izrađeno izvješće „Govor mržnje u hrvatskom pravnom sustavu“ (<https://www.hpc.hr/2023/05/02/govor-mrznje-u-hrvatskom-pravnom-sustavu> inicijalnoizvjesce/). Izvješće je javno prezentirano na završnoj konferenciji u listopadu 2024., ali i 5. srpnja 2024. na sastanku Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje kao i 7. srpnja 2024. na sjednici Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora.

U odnosu na navode u poglavlju 2.26.2. *Novinarske slobode*, stranica 216, koji se tiču kaznenog djela iz članka 307.a KZ-a (Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje), Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako u postupovnom smislu članak 262. stavak 1. točka 5. ZKP-a propisuje da zapisi o činjenicama koje su sastavili novinari i urednici u sredstvima javnog priopćavanja o izvorima obavijesti i podataka za koje su saznali u obavljanju svog zanimanja i koji su uporabljeni prilikom uređivanja sredstava javnog priopćavanja, a koji se nalaze u njihovom posjedu ili u uredništvu u kojem su zaposleni, ne podliježu privremenom oduzimanju. Članak 285. stavak 1. točka 6. ZKP-a oslobađa obveze svjedočenja novinare i urednike u sredstvima javnog priopćavanja o izvorima obavijesti i podataka za koje su saznali u obavljanju svoga zanimanja i koji su uporabljeni prilikom

uređivanja sredstava javnog priopćavanja. Pored toga, za kazneno djelo neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje iz članka 307.a KZ-a nije moguće odrediti posebne dokazne radnje, s obzirom na to da isto nije propisano u katalogu kaznenih djela iz članka 334. ZKP-a za koja se posebne dokazne radnje mogu odrediti.

U poglavlju 2.26.2. *Novinarske slobode*, stranica 216, vezano za navod da je novelom KZ-a iz 2019. godine uvedeno novo kazneno djelo Prisile prema osobi koja obavlja poslove od javnog interesa ili u javnoj službi, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da se radi o članku 315. b KZ-a.

U odnosu na preporuku 111., stranica 220, *Ministarstvu unutarnjih poslova da, kao dio obvezne obuke zaštitara za dobivanje licence, uvede edukaciju o ljudskim pravima, posebice pravu na javno okupljanje te razmjernoj uporabi sile na javnim okupljanjima*, Vlada Republike Hrvatske ističe da će dana preporuka biti uzeta u obzir prilikom sljedećih izmjena podzakonskih propisa koji uređuju poslove tjelesne zaštite i izobrazbu osoba za obavljanje tih poslova.

Vezano za preporuku broj 117., stranica 229, *Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da nastavi rad na uvođenju dugoročnog institucionalnog i programskog financiranja aktivnosti organizacija civilnog društva u području zaštite ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je u skladu s novim Kriterijima Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, a s ciljem jačanja javnosti i transparentnosti rada Povjerenstva, Ured priredio je i objavio Javni poziv za su/financiranje pripreme i provedbe projekata/pojedinačnih aktivnosti udruga povezanih s ostvarivanjem ciljeva Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Zaprimito je ukupno 15 prijava, od kojih 8 prijava nije zadovoljilo administrativne uvjete. Nakon sadržajne provjere, Povjerenstvo je dalo suglasnost na Privremenu (6 projekata) i Pričuvnu listu projekata (1 projekt) te je potpisano 6 ugovora ukupne vrijednosti 271.841,44 eura. Za detaljnije informacije vidjeti poveznice: <https://pravamanjina.gov.hr/nacionalne-manjine/ostvarivanje-prava-romskenaacionalnemanjine/povjerenstvo-za-pracenje-provedbe-nacionalnog-plana-za-ukljucivanje-roma-zarazdoblje-od-2021-do-2027-godine/1031> i [https://pravamanjina.gov.hr/?id=1246&pregled=1&datum=Wed%20Sep%2011%202024%2016:37:16%20GMT+0200%20\(srednjoeuropsko%20ljetno%20vrijeme\)](https://pravamanjina.gov.hr/?id=1246&pregled=1&datum=Wed%20Sep%2011%202024%2016:37:16%20GMT+0200%20(srednjoeuropsko%20ljetno%20vrijeme)). Ured je 18. travnja 2025. objavio Javni poziv za 2025. godinu za su/financiranje pripreme i provedbe projekata/pojedinačnih aktivnosti udruga povezanih s ostvarivanjem ciljeva Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine za koji se također očekuje učinak na području zaštite ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije.

Temeljem Operativnih programa nacionalnih manjina 2021. - 2024. i Operativnih programa nacionalnih manjina 2024. - 2028., za financiranje aktivnosti 10 krovnih udruga nacionalnih manjina (albanske, bošnjačke, češke, mađarske, romske, slovačke, srpske i talijanske nacionalne manjine), Ured je za 2024. godinu ugovorio 53.071.000,00 eura sredstava iz državnog proračuna Republike Hrvatske. Ured je krajem 2023. potpisao Ugovor s Hrvatskim crvenim križem u iznosu od 14.600,00 eura za provedbu aktivnosti tijekom 2024. godine: edukacija za licenciranje članova mobilnih timova za pomoć odraslim žrtvama trgovanja ljudima. Riječ je o dvodnevnoj edukaciji, koju provode službenici educirani za rad sa žrtvama trgovanja ljudima, na kojoj je licencirano 28 novih članova mobilnih timova (licence traju 2 godine), a održana je od 24. do 26. siječnja 2024., osiguravanje financijskih sredstava za intervencije članova mobilnih timova (gorivo, cestarine, naknada za dnevnice članova mobilnih

timova i eventualni smještaj za članove mobilnih timova te kupnja hitnih potrepština za žrtve tokom intervencije), osiguravanje financijskih sredstava troška privremenog smještaja žrtava trgovanja ljudima. Ured je u 2024. godini financirao Hrvatski Crveni križ dodjelom financijskih sredstava u iznosu od 20.000,00 eura. Sredstva su namijenjena za unaprijeđenje uvjeta pružanja adekvatne pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima, osiguranje prvih oblika pomoći i zaštite novoidentificiranim žrtvama trgovanja ljudima te jačanje kapaciteta Nacionalnog referalnog sustava. Kroz dodijeljena sredstva Hrvatski Crveni križ će u 2025. godini organizirati zajednički radni sastanak Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima i članova mobilnih timova čime se planira unaprijediti rad Nacionalnog referalnog sustava. Osigurana su sredstva za provođenje intervencija mobilnih timova za sve novoidentificirane žrtve trgovanja ljudima, kako bi se žrtvama osigurala adekvatna pomoć i zaštita. Osiguranim sredstvima održat će se i edukacija za licenciranje članova mobilnih timova (s obzirom na to da sadašnje licence članova mobilnih timova vrijede do početka 2026. godine). Nadalje, Ured je nastavio financirati i rad nacionalne SOS telefonske linije koju vodi Centar za žene žrtve rata – Rosa.

U poglavlju 2.31. Pravo na čist, zdrav i održiv okoliš, Zaštita mora, vode i prirode, stranica 243, navedeno je: „*Potrebni su danji naponi za učinkovita zaštitu dijelova prirode koji se nalaze izvan zaštićenih područja. Iako čl. 216. st. 1. t. 1. Zakona o zaštiti prirode ovlašćuje inspektore zaštite prirode da pregledaju zaštićeni dio prirode, područje ekološke mreže te ostale dijelove prirode, iz ispitnih postupaka koje provodimo proizlazi da se nadzor „ostalih dijelova prirode“ ne provodi. Tako u slučaju nasipavanja morske obale, unatoč nalazu i mišljenju sudske vještakinje za zaštitu prirode o uništenim staništima morskih vrsta (i periski) na lokaciji zahvata, inspekcija zaštite prirode nije obavila nadzor po preporuci pučke pravobraniteljice iz 2022. godine, navodeći da se zahvat nalazi na nezaštićenom području.*“, Vlada Republike Hrvatske ističe da je netočan zaključak da se nadzor ostalih dijelova prirode ne provodi jer je člankom 3. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, br. 80/13., 15/18., 14/19. i 127/19.) propisano da je priroda u smislu toga Zakona sveukupna bioraznolikost, krajobrazna raznolikost i georaznolikost, a svakim dijelom prirode upravlja institucija nadležna prema pojedinim sastavnicama okoliša. Što se tiče inspekcijskog nadzora, inspekcija zaštite prirode obavlja nadzor postupanja sa zavičajnim i strogo zaštićenim vrstama, nadzor zaštićenih područja i ekološke mreže te nadzor speleoloških objekata, minerala i fosila. U konkretnom slučaju inspekcija zaštite prirode nije imala osnove za postupanje jer na predmetnom području nije evidentirano stanište vrsta plemenita periska (Pina Nobilis) te je za predmetni zahvat ishođeno rješenje nadležnog ministarstva prema kojem nije potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu uz obrazloženje da je područje zahvata u naselju već pod utjecajem brojnih ljudskih aktivnosti te je većim dijelom nasipano i izmijenjeno obalnim građevinama te će se nasipavanjem morske obale trajno prenamijeniti mali dio staništa infralitoralna čvrsta dna i stijene te staništa infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja u odnosu na njihovu rasprostranjenost na području zahvata, pa se utjecaj u smislu izuzimanja staništa smatra zanemarivim.

Vezano uz preporuku 126., stranica 261, Ministarstvu unutarnjih poslova i Ravnateljstvu policije da uvedu efikasn način identifikacije policijskih službenika za koje postoji sumnja na neprofesionalno ili nezakonito postupanje, Vlada Republike Hrvatske ukazuje na članak 17. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima („Narodne novine“, br. 76/09., 92/14. i 70/19.). Na temelju navedenoga članka, policijski službenik u građanskom odijelu dužan se, prije početka primjene policijske ovlasti, predstaviti pokazivanjem službene značke i službene iskaznice, a policijski službenik u odori dužan se predstaviti pokazivanjem službene značke i službene iskaznice na zahtjev osobe prema kojoj će primijeniti policijsku

ovlast. Iznimno, policijski službenik neće se predstaviti na opisani način, ako okolnosti primjene policijske ovlasti ukazuju da bi to moglo ugroziti postizanje njenoga cilja. Čim prestanu takve okolnosti, policijski službenik će se predstaviti na propisani način. Također, člankom 5. Zakona o policiji („Narodne novine“, br. 34/11., 130/12., 89/14. – vjerodostojno tumačenje, 151/14., 33/15., 121/16., 66/19. i 155/23.) propisano je da fizička ili pravna osoba koja smatra da su djelovanjem ili propuštanjem djelovanja policijskog službenika u primjeni policijskih ovlasti povrijeđena njezina prava ili slobode ima pravo Ministarstvu unutarnjih poslova podnijeti pritužbu u roku od 30 dana od dana saznanja za povredu. Pritužba mora biti razumljiva i sadržavati: ime, prezime i adresu podnositelja, mjesto, vrijeme i opis djelovanja ili propuštanja djelovanja kojima su povrijeđena prava ili slobode podnositelja ili druge osobe i potpis podnositelja.

U odnosu na preporuku 127., stranica 264, Ministarstvu unutarnjih poslova i Ravnateljstvu policije da se uspostavi video nadzor u svim policijskim prostorijama i prostorima, osim sanitarnog čvora, gdje se nalaze i kreću osobe lišene slobode, Vlada Republike Hrvatske napominje da će ista biti provedena u skladu s financijskim i tehničkim mogućnostima te će video nadzor biti uveden u svim prostorijama za smještaj te prostorima i hodnicima kojima se kreću osobe lišene slobode.

Vezano za preporuku 128., stranica 264, Ministarstvu unutarnjih poslova i Ravnateljstvu policije da se osiguraju uvjeti smještaja u policijskim prostorijama za osobe lišene slobode sukladno Standardima prostorija u kojima borave osobe kojima je oduzeta sloboda kretanja, Vlada Republike Hrvatske ističe da kontinuirano, u skladu s financijskim i tehničkim mogućnostima, radi na poboljšanju uvjeta smještaja u policijskim prostorijama za smještaj osoba lišenih slobode s ciljem da se u svim prostorijama postignu propisani standardi.

U odnosu na preporuku 129., stranica 264, Ministarstvu unutarnjih poslova i Ravnateljstvu policije da se, u slučaju lišavanja slobode stranog državljanina, u spis predmeta uloži dokument iz kojeg će biti vidljivo da mu je osigurano prevođenje na jezik koji razumije, Vlada Republike Hrvatske napominje da policija, sukladno članku 8. stavku 3. važećeg ZKP-a, koristi obrasce prevedene po sudskom tumaču. Ako ne postoji prevedeni obrazac na jezik koji osumnjičenik/okrivljenik razumije, cjelokupna radnja te prevođenje bit će usmeno provedeno od strane sudskog tumača, na način kako to zakonske odredbe definiraju, a u razumnom roku obrazac će se, sukladno članku 8. stavku 3. ZKP-a, dati na cjelovito prevođenje sudskom tumaču. Tijekom postupanja policijski službenik ispunjava obrazac na hrvatskom jeziku i pismu dok obrazac na stranom jeziku ispunjava sudski tumač. U slučaju da osumnjičenik/okrivljenik iskaže da razumije jezik koji mu nije i materinski, cjelokupno postupanje provest će se na jeziku koji razumje, ali je u tom slučaju potrebno da osumnjičenik/okrivljenik to ovjeri na poleđini obrasca. Na obrazac ispunjen na hrvatskom jeziku upisuje se: „NAPOMENA: Sadržaj upisan na ovaj obrazac je diktiran i usmeno preveden na (upisati jezik) jezik po sudskom tumaču (ime i prezime tumača) čime su ispunjena prava iz članka 8. stavka 3. ZKP-a.“. Također, policija sukladno članku 109.a Prekršajnog zakona („Narodne novine“, br. 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17., 118/18. i 114/22.; u daljnjem tekstu PZ) koristi obavijesti o pravilima koja okrivljenik ima u prekršajnom postupku, prevedene na više stranih jezika.

Vezano uz preporuku 130., stranica 265, Ministarstvu unutarnjih poslova da se opreme vozila koja se koriste za prijevoz pritvorenih ili uhićenih osoba odgovarajućom sigurnosnom opremom, Vlada Republike Hrvatske napominje kako se provodi projekt „Nabava kombi vozila za prijevoz državljana trećih država“, koji se financira iz programa AMIF, kroz

koji će se nabaviti 14 kombi vozila za siguran prijevoz državljana trećih država u postupku povratka, koji je u završnoj fazi. U listopadu 2024. godine potpisan je ugovor s izabranim isporučiteljem, s rokom isporuke 270 dana od potpisivanja ugovora. Sva nabavljena vozila ispunjavaju standarde u pogledu sigurnosti vozača i putnika. Isporukom navedenih vozila osigurat će se siguran prijevoz državljana trećih država u postupku povratka.

U poglavlju 4.1.3. Statusna prava, Prebivalište, stranica 265, vezano uz navode da je prebivalište vrlo važno za određivanje nadležnosti u određenim postupcima te da odjava prebivališta osobe po službenoj dužnosti ima dalekosežne posljedice vezane uz gubitak određenih prava pa je osoba koja je pokrenula upravni spor: „cijelo vrijeme sudskog postupka, u slučaju nemogućnosti prijave prebivališta na drugu adresu, bez osobne iskaznice kojom dokazuje svoj identitet.“, a uz koje navode je stavljen primjer građanke koja je odjavljena po službenoj dužnosti s adrese kuće iako je suvlasnica i najviše provodi vremena u njoj, Vlada Republike Hrvatske ističe sljedeće: svrhe i ciljevi Zakona o prebivalištu („Narodne novine“, br. 144/12., 158/13. i 114/22.; u daljnjem tekstu: ZOP) usklađivanje su zbirke podataka o prebivalištu sa stvarnim stanjem, otklanjanje problema pri sastavljanju popisa birača, onemogućavanje izdavanja isprava s netočnim i neistinitim podacima, olakšavanje pronalaska osoba od strane sudova i javnopravnih tijela. S obzirom na to da je prebivalište poveznica za ostvarenje niza prava utvrđenih posebnim propisima kao što su: porezni propisi, propisi o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju, propisi o socijalnoj skrbi i dr., evidencija prebivališta i boravišta građana mora odgovarati stvarnom stanju nastanjenja građana. Dakle, potrebno je postojanje faktične veze osobe i adrese stanovanja. Upravo je zbog navedenih razloga i obveza građanina prijaviti svaku promjenu prebivališta. Policijske uprave, na temelju članka 12. ZOP-a, imaju ovlast da osobama koje imaju prijavljeno prebivalište na njihovom području po službenoj dužnosti rješenjem odjave prebivalište, ako se terenskom provjerom utvrdi da stvarno ne žive na adresi prijavljenog prebivališta ili o tome budu obaviještene od strane tijela javne vlasti te pravnih i fizičkih osoba.

Donošenje meritorne odluke u postupku odjave prebivališta po službenoj dužnosti ne temelji se isključivo na obavljenoj terenskoj provjeri policijskog službenika. Naime, službena osoba u postupku koji prethodi donošenju rješenja ocjenjuje sve dokaze koji mogu biti od utjecaja na donošenje meritorne odluke (primjerice: uzimaju se izjave svjedoka, susjeda, vlasnika stana, provjerava se ima li osoba za koju se provodi postupak odjave prebivališta djecu vrtićke ili školske dobi i pohađaju li djeca vrtić ili školu u mjestu prijavljenog prebivališta te se uzima u obzir činjenica gdje se nalaze i drugi članovi kućanstva). Ako nije moguće nedvojbeno utvrditi stanuje li osoba zaista na adresi prijavljenog prebivališta, obavljaju se terenske provjere u različitim vremenskim intervalima i u različito vrijeme te se izvode dokazi dok se nedvojbeno ne utvrdi činjenično stanje. Dakle, isključivi kriterij za odjavu prebivališta osobe po službenoj dužnosti jest utvrđivanje činjenice nastanjenja odnosno utvrđivanje stanuje li osoba na adresi prebivališta. Za odjavu prebivališta osobe po službenoj dužnosti s adrese prijavljenog prebivališta je irelevantno je li osoba vlasnik, suvlasnik ili je prijavljeno prebivalište imala na temelju ugovora o najmu i sl., već je bitno utvrđivanje stanuje li osoba na adresi.

Posebno treba istaknuti da subjektivno nezadovoljstvo građana odjavom prebivališta po službenoj dužnosti ne znači da je rješenje o odjavi prebivališta po službenoj dužnosti nezakonito. Ako građanin smatra da je u postupku odjave prebivališta po službenoj dužnosti nepotpuno i netočno utvrđeno činjenično stanje i ako raspolaže dokazima nastanjenja na adresi prijavljenog prebivališta, ima mogućnost zatražiti obnovu postupka. Ako se u obnovljenom postupku utvrdi da osoba zaista stanuje na adresi prijavljenog prebivališta,

poništava se rješenje o odjavi prebivališta po službenoj dužnosti, a stranci se aktivira prebivalište te nema prekid prebivališta već ga ima u kontinuitetu. Međutim, često stranke pribjegavaju podnošenju novog zahtjeva „simulirajući“ činjenicu nastanjenja na istoj adresi. Građanin koji je pokrenuo upravni spor protiv rješenja o odjavi prebivališta može uvijek prijaviti prebivalište na drugu adresu na koju se nastanio, i dužan je to učiniti.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske podsjeća kako je odredbom članka 10. stavka 4. ZOP-a propisana dužnost osoba (neovisno radi li se o fizičkoj ili pravnoj osobi) koja daje stan na korištenje drugoj osobi na razdoblje duže od tri mjeseca nadležnom tijelu (PU/PP) u roku od 15 dana od dana kada je stan dala na korištenje dostaviti podatke o osobi kojoj je stan dala na korištenje te mjestu i adresi na kojoj se stan nalazi, a nadležno tijelo će te podatke evidentirati u zbirci podataka o prebivalištu i boravištu (i u tim slučajevima kod prijave prebivališta korisnika stana nije dodatno potrebna suglasnost osobe koja je dojavila da je stan dala na korištenje određenoj osobi).

Vezano za preporuku 131., stranica 266, Ministarstvu unutarnjih poslova da postupke stjecanja ili utvrđivanja državljanstva vodi u rokovima propisanim ZUP-om, Vlada Republike Hrvatske napominje da Ministarstvo unutarnjih poslova vodi navedene postupke u rokovima propisanim ZUP-om te ističe da većinu zahtjeva za stjecanje i utvrđivanje hrvatskog državljanstva zaprima od diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu, koji se dostavljaju diplomatskom poštom, pa zbog toga već prođe određeno vrijeme od dana podnošenja zahtjeva. U Izvješću pučke pravobraniteljice za 2024. godinu navedeno je da se dugotrajnost upravnih postupaka stjecanja i utvrđivanja hrvatskog državljanstva negativno odražava i na ostvarivanje ostalih povezanih prava, primjerice prava na zdravstvenu zaštitu, na rad i dr. Međutim, kao što je već prije navedeno, većinu zahtjeva za stjecanje i utvrđivanje hrvatskog državljanstva podnose osobe koje ne žive u Republici Hrvatskoj i u pravilu navedena prava ne koriste u Republici Hrvatskoj niti kad steknu hrvatsko državljanstvo jer se rijetki odlučuju na preseljenje kako bi ovdje živjeli i radili. Ministarstvo unutarnjih poslova ulaže napore, između ostaloga i zapošljavanjem novih djelatnika, da se zahtjevi svih stranaka što brže obrade i riješe jer je u prošloj godini zaprimljeno preko 9000 zahtjeva za stjecanje, prestanak i utvrđivanje hrvatskog državljanstva, a riješeno ih je više od 11000. Vlada Republike Hrvatske svjesna je važnosti ažurnog rješavanja zahtjeva osoba koje žive u Republici Hrvatskoj na odobrenom stalnom boravku i koje su podnijele zahtjeve za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem na temelju članaka 8., 9. i 10. Zakona o hrvatskom državljanstvu („Narodne novine“, br. 53/91. 70/91. - ispravak, 28/92., 113/93. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 4/94. – ispravak Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske, 130/11., 110/15., 102/19. i 138/21.) jer će upravo oni u Republici Hrvatskoj koristiti sva prava koja proizlaze iz državljanjskog statusa. Naravno, njihove zahtjeve moguće je žurno riješiti ako su kompletirani i ako je policijska postaja, odnosno policijska uprava na čijem području borave, dostavila sva izvješća drugih tijela potrebna za utvrđivanje ispunjavanja pretpostavki propisanih člankom 8. stavkom 1. točkom 5. spomenutoga Zakona, a čije prikupljanje isto tako iziskuje određeno vrijeme nakon što stranka podnese zahtjev.

U poglavlju 4.1.3. Statusna prava, Boravak stranaca, stranica 267 i 268, vezano uz navode koji se odnose na primjenu odredaba Zakona o strancima („Narodne novine“, br. 133/20., 114/22., 151/22. i 40/25.; u daljnjem tekstu: ZOS) o autonomnom boravku i slučaju članica obitelji hrvatskog državljanina iz Sirije, Vlada Republike Hrvatske napominje da je ZOS-om propisano da će se privremeni boravak ukinuti ako prestanu postojati uvjeti na temelju kojih je privremeni boravak odobren, slijedom čega je bilo nužno člankom 62.a ZOS-a propisati obvezu državljana trećih zemalja da o prestanku postojanja tih okolnosti obavijeste nadležnu

policijsku upravu/postaju u određenom roku (npr. prestanak studiranja, smrt bračnog druga) te propisati prekršajnu kaznu za propuštanje navedenoga. Uvažavajući prijedloge pučke pravobraniteljice Vlada Republike Hrvatske ističe kako su zadnjim izmjenama i dopunama ZOS-a jasnije propisane odredbe koje se odnose na reguliranje autonomnog boravka.

Nadalje, navodi se slučaj reguliranja privremenog boravka članica obitelji hrvatskog državljanina iz Sirije. Radi se o punoljetnim kćerima koje su zahtjeve za odobrenje privremenog boravka u humanitarne svrhe podnijele u Republici Hrvatskoj, uz koje nije bio priložen dokaz da nisu pravomoćno osuđene za kaznena djela iz matične države ili države u kojoj su boravile duže od godine dana neposredno prije dolaska u Republiku Hrvatsku, sukladno članku 59. stavku 1. točki 5. ZOS-a. Upravo iz razloga što je ocijenjeno da se u konkretnom slučaju radi o spajanju obitelji, a ne privremenom boravku iz humanitarnih razloga, nadležnoj Policijskoj upravi istarskoj naloženo je da se stranke upute na mogućnost reguliranja privremenog boravka u neku od svrha predviđenih ZOS-om. U odgovoru Ministarstva unutarnjih poslova pučkoj pravobraniteljici istaknuto je da državljanke Sirije imaju mogućnost podnijeti zahtjev za privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji (nakon pribavljanja uvjerenja o nekažnjavanju), što do danas nisu učinile. Ističemo da su presudama Upravnog suda u Rijeci, od 1. i 2. listopada 2024., odbijeni tužbeni zahtjevi za poništenje rješenja kojima se strankama odbijaju zahtjevi za odobrenje privremenog boravka.

U odnosu na preporuku 132., stranica 270, *Ministarstvu unutarnjih poslova da širem krugu organizacija civilnog društva omogući rad u prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite*, Vlada Republike Hrvatske napominje da je Ministarstvo unutarnjih poslova, kao tijelo odgovorno za prihvati i smještaj tražitelja međunarodne zaštite, otvoreno prema suradnji s organizacijama civilnog društva. Udruge su slobodne Ministarstvu unutarnjih poslova dostaviti letke o programima i aktivnostima koje pružaju, na jezicima koji tražitelji razumiju i koji će biti svima dostupni na oglasnoj ploči unutar prihvatilišta. Zbog ograničenih prostornih mogućnosti te zbog integracije tražitelja međunarodne zaštite u hrvatsko društvo, nije poželjno da se sve aktivnosti odvijaju u prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite, no, Ministarstvo unutarnjih poslova je otvoreno za suradnju. Nevladine organizacije imaju mogućnost ponuditi tražiteljima međunarodne zaštite korisne i zanimljive aktivnosti za koje će ta populacija biti zainteresirana te mogu računati na Ministarstvo unutarnjih poslova u dijelu da će sve informacije o ponuđenim aktivnostima biti jasno vidljive u objektima za prihvati i smještaj tražitelja međunarodne zaštite.

Vezano uz preporuku 133., stranica 270, *Ministarstvu unutarnjih poslova da, sukladno Zakonu o pučkom pravobranitelju („Narodne novine“, broj 76/12.), pučkoj pravobraniteljici dostavlja sve podatke, akte i drugu dokumentaciju vezanu uz podnesenu pritužbu*, Vlada Republike Hrvatske ističe da se Ministarstvo unutarnjih poslova redovno očituje na zahtjeve pučke pravobraniteljice i dostavlja sve podatke, akte i drugu dokumentaciju kojom raspolaže, vezano uz podnesenu pritužbu. Također, kako bi se omogućio uvid službenicima Ureda pučkog pravobranitelja u podatke iz Informacijskog sustava Ministarstva unutarnjih poslova, na temelju njihovog pisanog ili usmenog zahtjeva, u roku od 24 sata dostavlja se ispis podataka iz tog sustava, prema traženju iz zahtjeva koji mora biti sastavljen na način da je iz njega moguće utvrditi konkretan događaj ili osobu na koju se događaj odnosi.

U poglavlju 4.2.1. *Zaštita prava tražitelja međunarodne zaštite i iregularnih migranata*, Ispitni postupci, stranica 271, vezano za navode da Ministarstvo unutarnjih poslova, u slučaju provedbe ispitnog postupka u vezi tražitelja međunarodne zaštite smještenog u prihvatnom centru dulje od osam mjeseci, nije na izričito traženje pučke pravobraniteljice,

dostavilo sve odluke o lišenju slobode tog tražitelja te da nije dostavilo presudu Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je u konkretnom slučaju pučka pravobraniteljica u tri navrata (13. lipnja 2024., 28. studenoga 2024. i 27. siječnja 2025.) tražila podatke o postupanjima na koje je zahtjeve odgovoreno. Dopisom iz siječnja 2025. godine tražena je dostava preslike dostavnice Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, a ne sama presuda toga suda (kako je navedeno u predmetnom Izvješću), u vezi čega je dopisom Ministarstva unutarnjih poslova, od 26. veljače 2025., dostavljena pučkoj pravobraniteljici poveznica Hrvatske pošte na kojoj je evidentiran broj pošiljke, odnosno datum dostave u nadležnu policijsku postaju.

Vezano za preporuku 135., stranica 271, Ministarstvu unutarnjih poslova o potrebi provođenja edukacije policijskih službenika o pretpostavkama i trajanju lišenja slobode tražitelja međunarodne zaštite, Vlada Republike Hrvatske napominje da su edukacije policijskih službenika o postupanju prema migrantima dio osnovnog tečaja granične policije te obuke za policijske službenike granične policije i interventne policije u policijskim upravama i policijskim postajama koje Ministarstvo unutarnjih poslova redovito organizira, kao i dio obuke za policijske službenike granične policije koje se redovito organiziraju u suradnji s nevladinim organizacijama. Tijekom 2024. godine, u suradnji s nevladinim organizacijama, održane su sljedeće obuke policijskih službenika granične policije na temu: „Pristup sustavu međunarodne zaštite i zaštita ranjivih skupina“: 24. travnja 2024. u Zagrebu - 19 sudionika, 5. rujna 2024. u Zagrebu - 20 sudionika i 11. rujna 2024. u Zagrebu - 19 sudionika.

U odnosu na preporuku 136., stranica 276, Ministarstvu unutarnjih poslova da vodi jedinstvenu i sveobuhvatnu evidenciju o zadržanim osobama u Centru za registraciju tražitelja međunarodne zaštite Dugi Dol, Vlada Republike Hrvatske ističe da je Centar u funkciji, od 19. studenoga 2023., u obliku kontejnerskog naselja, kao privremeno rješenje za potrebe registracije osoba koje su izrazile namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu na području Policijske uprave karlovačke, budući da je ta policijska uprava u 2023. godini bila pod najvećim migracijskim pritiskom, u kojoj su migranti u oko 97 % slučajeva izražavali namjeru za međunarodnom zaštitom.

Dana 11. lipnja 2024. stupio je na snagu Pakt o migracijama i azilu, na temelju kojeg države članice moraju u roku od dvije godine uspostaviti kapacitete za provedbu screeninga na vanjskoj granici te za provedbu azilnog postupka na vanjskoj granici. Kako je naprijed navedeno, u Centru za registraciju tražitelja međunarodne zaštite na lokaciji Dugi Dol provodi se registracija osoba koje su izrazile namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu na području cijele Policijske uprave karlovačke. Zbog toga, do donošenja propisa za provedbu Pakta o migracijama i azilu u Republici Hrvatskoj, podaci o tražiteljima međunarodne zaštite koji su registrirani u Dugom Dolu vodit će se prema policijskim postajama na području Policijske uprave karlovačke. U Centru za registraciju tražitelja međunarodne zaštite na lokaciji Dugi Dol ne obavljaju se poslovi detencije. Dugi Dol je ograđen iz sigurnosnih razloga, kao i svi štićeni objekti Ministarstva unutarnjih poslova, a boravak tražitelja međunarodne zaštite u Dugom Dolu tijekom postupka registracije ne smatra se detencijom, jer je Ministarstvo dužno osigurati tehničke uvjete za provođenje postupka registracije. U Dugi Dol se dovoze isključivo državljani trećih zemalja koji su izrazili namjeru za međunarodnu zaštitu radi njihove registracije. Registracija u Dugom Dolu se obavlja u vremenu od nekoliko sati, a nakon obavljene registracije tražitelje međunarodne zaštite se autobusima odvozi u prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite u Zagrebu i Kutini. Slijedom navedenog, nije riječ o osobama koje su lišene slobode.

Vezano za preporuku 137., stranica 277, Ministarstvu unutarnjih poslova da uvjete smještaja u Centru za registraciju tražitelja međunarodne zaštite Dugi Dol uskladi s međunarodnim standardima, Vlada Republike Hrvatske napominje da je taj Centar privremenog karaktera te će biti u funkciji do izgradnje centra koji će se uspostaviti sukladno Paktu o migracijama i azilu. Smještaj u kontejnerima za tražitelje međunarodne zaštite predviđen je za kratkotrajni boravak, kako osobe ne bi trebale boraviti na otvorenom prostoru, pod šatorima ili nadstrešnicama. U kontejnerima su postavljeni kreveti bez madraca da bi se osobe mogle odmoriti, a nisu predviđeni za dulji boravak. Broj osoba koje se smještaju u pojedini kontejner je manji od broja postavljenih kreveta, a dodatni kreveti služe za odlaganje osobnih stvari. Na taj način osobe imaju stalnu kontrolu nad svojim stvarima. Osobama u postupku registracije osigurana je hrana (lunch paket) i voda za piće (u bočici) koje dobivaju nakon dolaska u taj Centar i ovisno o dužini čekanja dodjeljuju im se dodatni obroci. U svakom trenutku, na traženje, osobama se osiguravaju dodatne količine vode.

U odnosu na preporuku 138., stranica 278, Ministarstvu unutarnjih poslova da se u prihvatnim centrima za strance informacije o pravima istaknu na pristupačan, vidljiv i jasan način, pisanim putem, na većem broju jezika i na preporuku 139., stranica 278, Ministarstvu unutarnjih poslova da se u prihvatnim centrima za strance osigura adekvatno prevođenje, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je Pravilnikom o boravku u prihvatnom centru za strance i načinu izračuna troškova prisilnog udaljenja („Narodne novine“, br. 145/21., 155/22. i 137/23.) propisano da će se državljanina treće zemlje prilikom dolaska u prihvatni centar za strance upoznati s pravom kontaktiranja s konzularnim ili diplomatskim predstavnicima države čiji je državljanin, kao i sa svim pravilima i obvezama iz navedenog Pravilnika. Također, člankom 3. navedenog Pravilnika propisano je da se sam Pravilnik prevodi na engleski i francuski jezik, a po potrebi i na druge jezike. Pravilnik je dostupan na oglasnoj ploči prihvatnih centara, a do sada je preveden na engleski i francuski te se planira njegovo prevođenje i na ostale jezike koje razumiju stranci smješteni u prihvatnom centru za strance. Prilikom smještaja u centar svakom strancu se uručuje obrazac Obavijesti prilikom smještaja u prihvatni centar za strance, koji je tiskan na jeziku koji stranac razumije. Neke općenite obavijesti su izvještene na više lokacija u prostorijama u kojima borave stranci.

Također, strancima se daje na uvid i Obavijest o pravilima boravka u prihvatnom centru za strance, koja je dostupna na arapskom, turskom, engleskom i francuskom jeziku. Na više lokacija su postavljeni plakati zaprimljeni od nevladinih organizacija, a isto tako dostupni su i letci. Prihvatni centar za strance koristi prevoditelje s jedinstvene liste, u postupcima donošenja rješenja kao i u svim drugim situacijama kada je nužno koristiti prevoditelja, npr. prilikom nekih važnijih saslušanja, prilikom liječničkih pregleda, pružanja informacija strancu o njegovom statusu itd. Pored toga, svi stranci u postupku povratka informirani su, usmeno i uručivanjem informacijskih letaka, o dobrovoljnom povratku, reintegracijskoj pomoći u okviru EU reintegracijskog programa te o besplatnoj pravnoj pomoći. Nadalje, Ministarstvo unutarnjih poslova izradilo je jedinstveni popis prevoditelja za strane jezike koje govore državljani trećih zemalja u postupku povratka. Popis je dostavljen svim policijskim postajama i prihvatnim centrima za strance na korištenje.

U vezi preporuke 140., stranica 279, Ministarstvu unutarnjih poslova da uvede procedure za lakši i brži pristup odvjetnicima u prihvatne centre za strance, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je u svim fazama postupka povratka, od donošenja odluke o povratku do prisilnog udaljenja, dragovoljnog povratka ili puštanja na slobodu, strancima osigurano komuniciranje s odvjetnicima i pružateljima pravne pomoći, kao što je propisano člankom 5. Pravilnika o boravku u prihvatnom centru za strance i načinu izračuna troškova prisilnog

udaljenja. Člankom 19. stavkom 10. navedenog Pravilnika propisano je da će se odvjetniku ili opunomoćeniku stranca, u hitnim i opravdanim slučajevima, omogućiti pristup centru uz prethodnu telefonsku najavu od najmanje dva sata prije dolaska.

U odnosu na preporuku 141., stranica 279, Ministarstvu unutarnjih poslova da se omogući pristup međunarodnoj zaštiti u prihvatnim centrima, Vlada Republike Hrvatske ističe da su stranci smješteni u prihvatnim centrima adekvatno informirani o svojim pravima, kako je opisano u očitovanju na preporuke 138 i 139.

Vezano za preporuku 142., stranica 280, Ministarstvu unutarnjih poslova da širem krugu organizacija civilnog društva omogući rad u prihvatnim centrima za strance, Vlada Republike Hrvatske napominje da organizacije civilnog društva koje se bave zaštitom ljudskih prava imaju pravo na najavljene posjete centru, a Ministarstvo unutarnjih poslova ima sklopljene sporazume o suradnji s više međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva u vezi posjećivanja centara. Tijekom 2024. godine u Prihvatnom centru za strance Ježevo svoje aktivnosti su provodili Hrvatski Crveni križ, UNHCR i PGP Sisak.

U odnosu na ponovljenu preporuku 143., stranica 281, Ministarstvu unutarnjih poslova da prostorije za zadržavanje u svim postajama granične policije uskladi s međunarodnim i nacionalnim standardima, Vlada Republike Hrvatske ističe da je glavni ravnatelj policije, 26. ožujka 2020., dostavio uputu svim policijskim upravama i policijskim postajama, da u slučaju uhićenog stranca kojeg je potrebno zadržati u policijskoj postaji, sukladno ZOS-u na vrijeme dulje od 24 sata, takvo produljeno zadržavanje treba izvršiti u najbližoj policijskoj postaji koja ima prostorije za zadržavanje, do 72 sata.

U okviru poglavlja 4.3.2. *Obavljanje poslova NPM-a, Uvjeti smještaja*, stranica 288, navedeno je da: „*prema informaciji MPUDT-a (iz listopada 2023. godine) u studenom 2022. godine također bila osnovana Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga ZID ZKP-a čiji je cilj, uz ostalo, također bilo ubrzanje i povećanje učinkovitosti kaznenog postupka. Sudbina te Radne skupine, kao ni njezini rezultati, nisu nam poznati.*“, Vlada Republike Hrvatske napominje kako su pojedini članovi spomenute Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, koja je osnovana 2022. godine, u međuvremenu stupili na nove dužnosti, Odlukom ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije u listopadu 2024. godine osnovana je nova Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku. Cilj i zadatak Radne skupine je analizirati institute kaznenog postupka kroz sve njegove stadije u svrhu ubrzanja i povećanja učinkovitosti kaznenog postupka. Do sada je održano sedam sastanaka Radne skupine.

Vezano za preporuku 144., stranica 290, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da uz proširivanje kapaciteta zatvorskog sustava razmotri i druge mjere smanjivanja prenapučenosti kaznenih tijela*, Vlada Republike Hrvatske izražava važnost osjetljive problematike vezane uz izdržavanje kazne zatvora, kao i činjenice da su poslovi izvršavanja kazne zatvora od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. KZ-om zakonodavac je nastojao reducirati u praksi izricanje zatvorskih kazni kratkog trajanja. Naime, člankom 45. KZ-a (Iznimnost kratkotrajne kazne zatvora) određuje se da kaznu zatvora u trajanju do šest mjeseci sud može izreći samo ako se može očekivati da se novčana kazna ili rad za opće dobro neće moći izvršiti ili ako se novčanom kaznom, radom za opće dobro ili uvjetnom osudom ne bi mogla postići svrha kažnjavanja. Osim što je predvidio odredbu o iznimnosti kratkotrajnih kazni zatvora, KZ propisuje i pretpostavke za izricanje alternativnih

kaznenopravnih sankcija i to: rada za opće dobro (članak 55. KZ) i uvjetne osude (članak 56. KZ). Sud može izrečenu novčanu kaznu u iznosu manjem od tristo šezdeset dnevnih iznosa ili kaznu zatvora u trajanju manjem od jedne godine zamijeniti radom za opće dobro (članak 55. stavak 1. KZ). Sud može počinitelju koji je osuđen na kaznu zatvora u trajanju do jedne godine ili na novčanu kaznu izreći uvjetnu osudu kad ocijeni da počinitelj i bez izvršenja kazne neće ubuduće činiti kaznena djela (članak 56. stavak 2. KZ). Propisivanjem i primjenom navedenih alternativnih sankcija nastoje se dodatno, uz obvezu poštivanja svrhe kažnjavanja, izbjeći negativne karakteristike kratkotrajnih kazni zatvora, ali i smanjiti prenapučenost zatvorskog sustava.

Međutim, uz sve navedeno, Vlada Republike Hrvatske smatra važnim stalno promišljanje na koji način unaprijediti kompleksnu zaštitu zatvorenika s jedne strane i reducirati prenapučenost zatvorskog sustava s druge strane, a uz poštivanje temeljnih, općih instituta Kaznenog zakona usmjerenih ka ostvarivanju svrhe kažnjavanja proklamirane člankom 41. KZ-a. Sukladno odredbi članka 44. stavka 4. KZ-a, kazna zatvora do jedne godine može se izvršavati u domu sukladno odredbama posebnog zakona. Provedba predmetne odredbe zahtijeva razmatranje niza složenih otvorenih pitanja radi određivanja zakonskih pretpostavki njegova izricanja, vezanih uz vrstu kaznenih djela, okolnosti njihova počinjenja, ličnost počinitelja, sud koji će odlučivati o primjeni ovoga instituta i način njegove kontrole. Stoga je rad na utvrđivanju i propisivanju zakonskih pretpostavki temeljem kojih bi odredba KZ-a o izvršavanju kazne zatvora u domu zaživjela u praksi, bilo kroz donošenje posebnog zakona ili izmjene KZ-a, opsežan i složen zadatak, koji zahtijeva angažman radne skupine stručnjaka koji bi se posvetili navedenoj problematici, uključujući i analizu komparativnih rješenja, slijedom čega isti može biti razmatran u okviru šire Radne skupine koja neće biti vezana rokovima izmjene kaznenog zakonodavstva koji su uvjetovani rokovima transpozicije europskih propisa u nacionalno pravo.

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije nove adaptacije i izgradnje planira temeljem međunarodnih standarda te se novi smještajni kapaciteti planiraju uz izgradnju dovoljno popratnih zajedničkih prostora za boravak osoba lišenih slobode, rad, obrazovanje, aktivnosti slobodnog vremena, a kaznena tijela se upućuju da u što većoj mjeri omoguće osobama lišenim slobode boravak izvan soba, uz smislene aktivnosti.

Prethodno je uspješno provedena energetska obnova ukupno sedam zgrada Kaznionica u Požegi i Lipovici-Popovači, sukladno Operativnom sporazumu za Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026., specifičnoj investiciji C2.5. R1-I5. Ova investicija fokusirala se na mjere energetske učinkovitosti za obnovu objekata pravosudnih i kaznenih tijela koja ne udovoljavaju standardima o racionalnoj upotrebi energije i toplinskoj zaštiti. Za energetska obnova zgrada u navedenim kaznionicama izdvojeno je preko 3 milijuna eura. Glavni cilj ovih ulaganja bio je smanjiti potrošnju energije za grijanje te primarnu energiju, za barem 50 % u odnosu na potrošnju prije renovacije te doprinijeti smanjenju emisije CO². Međutim, osim energetske obnove, ugovoreni su i završeni radovi unutarnjeg uređenja (adaptacije) zgrade ženskog zatvorenog odjela Kaznionice u Požegi. Sinergijski su nastavljeni radovi u navedenim kaznionicama. Konkretno, u tijeku su radovi na uređenju poluotvorenog odjela, kuhinje, rodilišta, blagovaonice te prostorija za edukaciju osoba lišenih slobode u Kaznionici u Požegi. Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije planira nekoliko ključnih infrastrukturnih projekata koji uključuju izgradnju posve novih i modernizaciju postojećih kaznenih tijela.

Izgradnja novih kaznenih tijela u Ličko-senjskoj, Sisačko-moslavačkoj i Osječko-baranjskoj županiji spada u tzv. dugoročne infrastrukturne intervencije koje su ključne za modernizaciju i reformu zatvorskog sustava Republike Hrvatske. Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) odobrila je tehničku pomoć za izradu Operativnog plana i Studije Izvodivosti na lokaciji Ličko-senjske županije, koja obuhvaća izgradnju kaznenog tijela u Perušiću. Na temelju izrađenih dokumenata bit će moguće procijeniti tehničko-tehnološku, ekonomsku, pravnu, sociološku i ekološku izvedivost naših infrastrukturnih intervencija. Na temelju podataka iz ova dva dokumenta bit će moguće ustanoviti izvedivost intervencija te utvrditi moguće rizike. Dok se radi na realizaciji ovih dugoročnih projekata, usporedo će se raditi na srednjoročnim infrastrukturnim investicijama putem modularne gradnje.

Ministar pravosuđa, uprave i digitalne transformacije potpisao je 25. studenoga 2024. ugovore o projektiranju i izgradnji standardiziranih modularnih aneksa u zatvoru u Varaždinu i Kaznionici u Lipovici-Popovači. Time bi se povećavao kapacitet za 300 smještajnih jedinica i to 150 u Zatvoru u Varaždinu i 150 u Kaznionici u Lipovici-Popovači. Vrijednost ugovora za Zatvor u Varaždinu i Kaznionicu u Lipovici-Popovači od 4,6 milijuna eura s PDV-om obuhvaća cijeli proces - od projektiranja i gradnje, do dobivanja uporabnih dozvola po principu „ključ u ruke“.

Osim navedenoga, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije planira u sklopu budućeg Financijskog mehanizma Europskog gospodarskog prostora (u daljnjem tekstu: EGP) i Norveškog financijskog mehanizma nominirati nekoliko zasebnih infrastrukturnih projekata (usklađeni s programskim dokumentom, tzv. Blue Book-om) u Kaznionici u Požegi, Zatvoru u Požegi i Odgojnom zavodu u Požegi te Zatvorskoj bolnici u Zagrebu kako slijedi:

- u Kaznionici u Požegi izgradnja objekta za osobe lišene slobode koje su ujedno osobe s invaliditetom i starije životne dobi te uređenje gospodarskog objekta za sportsku dvoranu za pravosudnu policiju (*staff well-being*)
- u Odgojnom zavodu u Požegi uređenje postojeće zgrade Odgojnog zavoda za maloljetnice
- u Zatvoru u Požegi dogradnja standardiziranog aneksa Zatvora u Požegi za 150 osoba lišenih slobode te rekonstrukcija i adaptacija postojeće infrastrukture
- u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu dogradnja aneksa koja uključuje novu kuhinju te rekonstrukcija i adaptacija postojeće infrastrukture.

Također, u okviru mjera za ublažavanje prenapučenosti zatvorenih uvjeta za smještaj osoba lišenih slobode, ministar nadležan za poslove pravosuđa donio je u kolovozu 2023. godine nova Okvirna mjerila za upućivanje i razvrstavanje zatvorenika na izvršavanje kazne zatvora. Okvirnim mjerilima propisani su kriteriji i mjerila temeljem kojih se zatvorenike iz Centra za dijagnostiku u Zagrebu upućuje na izdržavanje kazne u kaznionicu ili zatvor, odnosno temeljem kojih se zatvorenike premješta tijekom izdržavanja kazne iz jednog kaznenog tijela u drugo. Dodatno, Vlada Republike Hrvatske želi istaknuti da je u recentnom razdoblju u pravni sustav Republike Hrvatske uveden i elektronički nadzor (uvjetni otpust uz elektronički nadzor i istražni zatvor u domu uz elektronički nadzor) koji djeluju u praksi i koji će pozitivno djelovati na smanjenje prenapučenosti. Također, u Republici Hrvatskoj djeluje profesionalna probacijska služba koja je 2019. godine primila nagradu CEP-a (Confederation of European Probation) za najbolji razvoj probacijske službe i koja je tijekom 2021. godine obilježila 10 godina profesionalnog rada. Adekvatna primjena alternativnih sankcija izravno utječe na smanjivanje prenapučenosti u zatvorima i kaznionicama i uvjete u istima.

U odnosu na preporuku 146., stranica 293, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih, predlaže da zatvorenicima omoguće završetak osnovnog obrazovanja za odrasle*, Vlada Republike Hrvatske ističe da Središnji ured za zatvorski sustav u suradnji s kaznenim tijelima poduzima mjere i aktivnosti kako bi se ponovno uspostavio model suradnje s obrazovnim ustanovama radi osiguravanja osnovnoškolskog obrazovanja odraslih za zatvorenike.

Osnovnoškolsko obrazovanje zatvorenika od 2017. do 2023. godine provodilo se u Kaznionici u Glini, u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem „POUKA“ Karlovac. Ujedno je u ovom razdoblju ovo bio jedini primjer sustavnog organiziranja i provođenja osnovnoškolskog obrazovanja zatvorenika na razini Republike Hrvatske te su se zatvorenici koji nemaju završenu osnovnu školu, a žele je završiti, ciljano upućivali i premještali upravo u ovu Kaznionicu. Program je bio u potpunosti besplatan za zatvorenike, teretio je proračun Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, a provodio se jednom tjedno u prostoru učionice Kaznionice u Glini koja je u potpunosti opremljena potrebnom opremom za nesmetano odvijanje nastave. Nastava je bila koncipirana kao konzultativno – instruktivna i provodila se kroz obrazovna razdoblja (I. do VI. obrazovno razdoblje), od kojih je svako trajalo 19 tjedana. Nakon završenog obrazovanja, zatvorenici su dobivali svjedodžbe iz kojih nije bilo vidljivo da su osnovnu školu završili u zatvorskom sustavu. Po završetku osnovne škole, zatvorenici su mogli u istoj Kaznionici nastaviti obrazovanje kroz program stručnog osposobljavanja za prvo zanimanje za manje složene poslove i jednostavnije poslove po njihovom odabiru. U Kaznionici u Glini od 2017. do 2023. godine obrazovanje je završilo više od 60 zatvorenika.

Izmjenama propisa u području obrazovanja odraslih, uslijed kojeg pohađanje nižih razreda osnovne škole više nije moguće kroz konzultativno – instruktivni oblik nastave, prekinuta je višegodišnja pozitivna praksa organizacije osnovnoškolskog obrazovanja zatvorenika u suradnji kaznenih tijela i vanjskih učilišta. Osnovnoškolsko obrazovanje odraslih i nadalje se financira iz državnog proračuna Republike Hrvatske, no učilišta ne pronalaze interes za organizacijom i izvedbom osnovnoškolskog obrazovanja, a osobito nema interesa za provođenjem obrazovanja izvan mjesta sjedišta učilišta, jer propisi zahtijevaju neposredno izvođenje nastave, pri čemu nisu pokriveni putni troškovi.

S obzirom na to da je Nacionalnim planom razvoja pravosudnog sustava za razdoblje od 2022. do 2027. godine („Narodne novine“, broj 38/22.), unutar Posebnog cilja 5. Unaprjeđenje kvalitete zatvorskog sustava i probacije, kao strateški prioritet definirano unaprjeđenje znanja i mogućnosti obrazovanja za zatvorenike u svrhu njihove bolje prilagodbe za život, na inicijativu vanjskog člana Savjeta za razvoj pravosuđa, predstavnika civilnoga društva iz redova udruga koje se bave vladavinom prava, u Prijedlog Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana razvoja pravosudnog sustava 2022. - 2027. za razdoblje 2025.-2027., uvrštena je nova Mjera - Stvaranje preduvjeta za osnovnoškolsko obrazovanje zatvorenika, čija je svrha omogućavanje provedbe osnovnoškolskog obrazovanja odraslih zatvorenika, osiguravanjem putnih troškova vanjskim učilištima za održavanje nastave u kaznionicama iz proračunskih sredstava Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije. Ideja ove mjere je stvoriti preduvjete za ponovnu uspostavu suradnje s učilištima radi omogućavanja osnovnoškolskog obrazovanja odraslih u kaznionicama za zatvorenike i zatvorenice koji nemaju završenu osnovnu školu, do uspostave organizacije osnovnoškolskog obrazovanja odraslih s osnovnim školama u lokalnoj zajednici.

Vezano za preporuku 147., stranica 294, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da pri idućim izmjenama Zakona o kaznenom postupku predloži izmjenu čl. 140. radi detaljnijeg propisivanja stegovnih kazni za istražne zatvorenike*, Vlada Republike Hrvatske ističe sljedeće: Prijedlog pučke pravobraniteljice za izmjene i dopune članka 140. ZKP-a, radi usklađivanja stegovnih prijestupa i stegovnih mjera propisanih ZKP-om s onima propisanim Zakonom o izvršavanju kazne zatvora („Narodne novine“, br. 14/21. i 155/23.), proslijeđen je Radnoj skupini za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama ZKP-a. Navedena Radna skupina (čiji je sastav tijekom 2024. u dijelu izmijenjen), čiji široki mandat obuhvaća sve institute kaznenog postupka, i dalje radi na pripremi Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama ZKP, te će razmotriti i spomenuti prijedlog pučke pravobraniteljice. Planom zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2025. godinu, Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama ZKP-a predviđen je za upućivanje u proceduru Vlade Republike Hrvatske u IV. tromjesečju 2025.

Vezano za ponovljenu preporuku 148., stranica 295, kojom se *Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije predlaže da pripremi prijedlog izmjena Glave XIX. Zakona o izvršavanju kazne zatvora*, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da je u Planu zakonodavnih aktivnosti za 2025. godinu u IV. tromjesečju 2025. predviđeno zajedničko upućivanje u zakonsku proceduru dva zakona: Zakona o pravosudnoj policiji i ovlaštenim službenim osobama zatvorskog sustava te Zakona o izvršavanju kazne zatvora. U Radnu skupinu za izradu Zakona o izvršavanju kazne zatvora uključit će se i predstavnike Ureda pučke pravobraniteljice te će se u zajedničkoj suradnji pripremiti prijedlog izmjena Glave XIX. Zakona.

U odnosu na poglavlje 4.4. *Osobe s duševnim smetnjama kojima je ograničena sloboda kretanja*, stranica 300, Vlada Republike Hrvatske smatra važnim osvrnuti se na trenutne okolnosti i procese koji oblikuju razvoj usluga mentalnog zdravlja u Republici Hrvatskoj. Naime, provedeno je javno savjetovanje o Nacrtu akcijskog plana za implementaciju sustava zaštite mentalnog zdravlja u zajednici do 2027. godine, što predstavlja ključnu priliku za unaprjeđenje postojećih praksi i osnaživanje podrške u zajednici. Nastavno na provedeno savjetovanje razmatraju se pristigli komentari. U postupku izrade su Akcijski plan za područja unaprjeđenje mentalnog zdravlja, prevenciju, rano otkivanje i liječenje mentalnih poremećaja i Akcijski plan za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih, a izrađeni Nacrt akcijskog plana za skrb osoba s demencijom je u završnoj obradi pred javno savjetovanje. Navedeni akcijski planovi su ujedno alati kojim će se pratiti ostvarenje pokazatelja rezultata u vezi s provedbom mjera Strateškog okvira razvoja mentalnog zdravlja do 2030. godine.

Posebno je važno jačanje ranog prepoznavanja potreba, međuresorne suradnje i sustava podrške koji omogućuju reagiranje prije eskalacije simptoma, na način koji je dostupan, koordiniran i usmjeren na očuvanje dostojanstva i sigurnosti svih uključenih. Služba za mentalno zdravlje HZJZ-a svojim djelovanjem doprinosi provedbi i razvoju pristupa mentalnom zdravlju u zajednici, kroz stručnu podršku, umrežavanje i promicanje međusektorske suradnje.

U vezi preporuke 150., stranica 302, *Ministarstvu unutarnjih poslova da osposobi dovoljan broj policijskih službenika za postupanje prema osobama s duševnim smetnjama koji će biti raspoređeni u svim policijskim upravama u Republici Hrvatskoj*, Vlada Republike Hrvatske napominje da je postupanje prema osobama s duševnim smetnjama i primjena Naputka o postupanju policije u dovođenju osobe s duševnim smetnjama u psihijatrijsku ustanovu dio kurikula u 4. razredu Policijske škole „Josip Jović“ i Nastavnog

plana i programa u srednjoškolskom obrazovanju odraslih za zanimanje policajac. Tijekom obavljanja redovitih nadzora u policijskim upravama ukazuje se na presudu ESLJP-a T.V. protiv Hrvatske u smislu primjene sredstava prisile odnosno postupanja prema osobama s duševnim smetnjama.

U odnosu na preporuku 151., stranica 303, *Ministarstvu unutarnjih poslova da dostavi uputu svim policijskim upravama i policijskim postajama o dosljednoj primjeni Naputka o postupanju policije u dovođenju osobe s duševnim smetnjama u psihijatrijsku ustanovu*, Vlada Republike Hrvatske ističe da se policijskim službenicima kontinuirano ukazuje i nalaže dosljedna primjena zakonskih i podzakonskih propisa vezanih uz postupanje policije prema osobama s duševnim smetnjama.

U vezi preporuke 152., stranica 313, *Ministarstvu zdravstva, županijama i Gradu Zagrebu, da osiguraju dovoljan broj liječnika i medicinskog osoblja na odjelima psihijatrije i u psihijatrijskim bolnicama*, Vlada Republike Hrvatske ističe da Ministarstvo zdravstva sukladno zahtjevu zdravstvene ustanove, a kada je u pitanju osiguranje dovoljnog broja liječnika i medicinskog osoblja na odjelima psihijatrije i u psihijatrijskim bolnicama, redovito izdaje suglasnost za navedeno ako utvrdi osnovanost potrebe za zapošljavanjem u istoj. Konkretno to znači da su tijekom 2024. godine izdane suglasnosti za sva zapošljavanja u djelatnosti psihijatrije u bolničkim zdravstvenim ustanovama, uzimajući u obzir i stanje mentalnog zdravlja u Republici Hrvatskoj te povećanje potreba za bolničkom zdravstvenom zaštitom osobama s duševnim smetnjama. Ističemo kako su u 2024. godini u Dopuni Nacionalnog plana specijalističkog usavršavanja zdravstvenih radnika za petogodišnje razdoblje (2020. – 2024.) odobrene dodatne 22 specijalizacije iz psihijatrije kako bi se osigurao dovoljan broj liječnika na odjelima psihijatrije i u psihijatrijskim bolnicama.

Vezano za ponovljenu preporuku 154., stranica 327, *Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da provede istraživanje o prisutnosti diskriminacije u području pristupa dobrima i uslugama*, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da se Nacionalnim planom za zaštitu i promicanje ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine („Narodne novine“, broj 37/23.) planiraju provesti istraživačko – analitičke aktivnosti u okviru kojih će se vrednovati učinkovitost postojećeg sustava za zaštitu od diskriminacije i postojećih politika, istražiti višestruka i strukturalna diskriminacija, kao i diskriminacija u pristupu dobrima i uslugama te osigurati dostupnost podataka o nejednakosti u hrvatskom društvu.

U odnosu na ponovljenu preporuku 155., stranica 327, *Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da kontinuirano informira javnost o zabrani diskriminacije i mehanizmima zaštite*, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se tijekom 2024. godine kontinuirano informirala zainteresirana javnost o zabrani diskriminacije i mehanizmima zaštite putem odgovora na zaprimljene predstavke. Informiranje šire javnosti o zabrani diskriminacije i mehanizmima zaštite provest će se tijekom 2025. godine kroz otvoreni Poziv „Prevencija diskriminacije i pružanje potpore žrtvama“ kojim će se financijski podržati provedba aktivnosti na regionalnoj i lokalnoj razini: edukativne aktivnosti za organizacije i pojedince koji pružaju pomoć žrtvama diskriminacije te edukativne i informativne aktivnosti o ostvarivanju pojedinih prava i pogodnosti te zaštiti od diskriminacije za skupine češće izložene diskriminaciji, uključujući na potresom pogođenim područjima, kao i pružanje izravne pomoći i podrške žrtvama diskriminacije, uključujući na potresom pogođenim područjima (npr. pružanje besplatne pravne pomoći, psihološke pomoći, savjetovanja o mogućnostima ostvarivanja prava).

U vezi ponovljene preporuke 156., stranica 327, *Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da financira aktivnosti usmjerene promicanju jednakosti i suzbijanju diskriminacije na lokalnoj razini*, Vlada Republike Hrvatske napominje da će se provedbom otvorenog Poziva „Prevenција diskriminacije i pružanje potpore žrtvama“ u vrijednosti od 8.000.000,00 eura, usmjerenog organizacijama civilnog društva, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, odgojnoobrazovnim ustanovama, ustanovama za obrazovanje odraslih te znanstvenim organizacijama i pravobraniteljskim institucijama kao potencijalnim prijaviteljima, financijski podržati provedba aktivnosti usmjerenih promicanju jednakosti i suzbijanju diskriminacije na regionalnoj i lokalnoj razini čije financiranje je predviđeno kroz Europski socijalni fond plus i Program učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027.

Vezano za financijske podatke iskazane u poglavlju 7. *Ljudski potencijali i organizacija rada, Proračun Ureda pučkog pravobranitelja*, stranica 346, Vlada Republike Hrvatske ističe kako tako navedeni podaci ne odgovaraju podacima iz sustava državne riznice, te nisu istovjetni iskazanim podacima u Godišnjem izvještaju o izvršenju financijskog plana za 2024. godinu koji je pučka pravobraniteljica dostavila Hrvatskome saboru. Navodi se kako je proračun za 2024. godinu iznosio 2.781.789,00 eura, a izvršen je u iznosu od 2.739.499,08 eura dok je prema podacima iz sustava državne riznice tekući plan 2024. godine koji uključuje posljednje izmjene i dopune financijskog plana s uključenim naknadno izvršenim preraspodjelama u izvještajnom razdoblju iznosio 2.864.431,00 eura, a izvršen u iznosu od 2.848.586,70 eura. Utvrđeno je kako u podatke nisu uključeni izvori financiranja 51 Pomoći EU i 61 Donacije te posljedično svi podaci postotno iskazani ne odgovaraju podacima iz sustava državne riznice.

Nadalje, u članku 86. stavku 6. Zakona o proračunu („Narodne novine“, broj 144/21.) propisano je kako je godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana dio godišnjeg izvješća o radu proračunskih korisnika koji su na temelju posebnih zakona dužni podnijeti takvo izvješće Vladi Republike Hrvatske odnosno Hrvatskome saboru. Uvidom u dostavljeno Izvješće vidljivo je kako isto sadrži Godišnji izvještaj, međutim isti nije u potpunosti izrađen u skladu s Pravilnikom o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna i financijskog plana („Narodne novine“, broj 85/23.). U Godišnjem izvještaju u dijelu Sažetak Računa financiranja, u stupcima 2, 3 i 4 nisu upisani podaci o prijenosu sredstava iz prethodne godine i prijenosu sredstava u sljedeću godinu. Člankom 46. spomenutog Pravilnika propisani su Posebni izvještaji godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana koje sastavlja proračunski korisnik. Uvidom u Godišnji izvještaj, u dio Posebni izvještaj vidljivo je kako je izrađen i Izvještaj o korištenju sredstava proračunske zalihe. Obveza izrade spomenutog izvještaja propisana je člankom 23. Pravilnika za godišnji izvještaj o izvršenju proračuna te ne treba biti sastavni dio godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana proračunskog korisnika. U vezi dostavljene Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2024. godinu i pripadajućeg Upitnika o fiskalnoj odgovornosti napominjemo kako je člankom 35. stavkom 3. Zakona o fiskalnoj odgovornosti („Narodne novine“, br. 111/18. i 83/23.) propisano da čelnici obveznika koji su izravno odgovorni Hrvatskome saboru dostavljaju Izjavu i druge akte iz članka 34. stavka 4. Zakona za prethodnu godinu, radi provjere njihova sadržaja.

Pučka pravobraniteljica postupila je sukladno obvezi koju ima temeljem Zakona o fiskalnoj odgovornosti i Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila („Narodne novine“, broj 95/19.) te je uz Izvješće za 2024. godinu dostavila i Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2024. godinu, odnosno popunjen Upitnik o fiskalnoj odgovornosti temeljem kojeg je dostavio obrazac Izjave 1b. Na temelju postupka

samoprocjene sustava utvrđene su slabosti i nepravilnosti pa je stoga pučka pravobraniteljica dostavila i-Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti za 2025. godinu.

Na kraju, Vlada Republike Hrvatske upućuje na mogućnost dodatne preciznosti u navođenju naziva Uredbe (EU) 2024/1083, s obzirom na to da se u tekstu Izvješća koristi izraz „Akt o slobodi medija (ASM)2, dok je službeni naziv „Europski akt o slobodi medija“.

Za svoje predstavnike koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića, ministricu zdravstva dr. sc. Irenu Hrštić, dr. med., ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra financija dr. sc. Marka Primorca, ministra znanosti, obrazovanja i mladih dr. sc. Radovana Fuchsa, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Branka Bačića i državne tajnike Ivana Crnčeca, Vedranu Šimundžu Nikolić, Fadilu Bahović, Sanjina Rukavinu, dr. sc. Irenu Petrijević, Tomislava Bilandžića, Nevenku Lastrić-Đurić, Tomislava Dulibića, dr. sc. Mariju Bubaš, dr. med., Ivana Vidiša, Mariju Pletikosu, Margaretu Mađerić, Marinka Lukendu, Stipu Župana, dr. sc. Terezu Rogić Lugarić, dr. sc. Davora Zoričića i Glavnu državnu rizničarku Danijelu Stepić, Stipu Mamića, dr. sc. Ivu Ivanković, Zrinku Mužinić Bikić, dr. sc. Nikolu Mrvca, Dunju Magaš, Sanju Bošnjak i Tončija Glavinića.

 PREDSJEDNIK

 mr. sc. Andrej Plenković